ГЛАСИЛО
GAZETË

Декември / Dhjetor 2023

ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

BNJVL

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Почитувани,

Активностите на ЗЕЛС не стивнуваа и во последниот месец од годината. На почетокот на декември, Генералното собрание на ЗЕЛС ја одржа петтата седница на која делегатите ги разгледаа и ги усвоија Акцискиот план и Буџетот на ЗЕЛС за 2024 година, а претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, ги информира за активностите на Управниот одбор на ЗЕЛС и за идните планови на Заедницата. Тој го нагласи и усвојувањето на Систематизираните ставови на ЗЕЛС за 2024 година, значаен документ во којшто се утврдени сите цели за лобирање и каде што посебно внимание е посветено на заложбите за обезбедување на електронски систем за данокот на имот и воведување на комунална полиција.

На седницата на Надзорниот одбор на ЗЕЛС се дискутираше за приходите на ЗЕЛС за 2024 година, коишто во најголем процент се обезбедуваат од членарината на единиците на локалната самоуправа. Беше нагласено дека ЗЕЛС максимално рационално ги троши сите средства за потребите на општините, овозможувајќи им заштеда, што особено се забележува во користењето на електронските системи. Надзорниот одбор упати апел до сите општини за редовно плаќање на членарината, а оние што имаат долг да го отплатат што поскоро, бидејќи ќе се пристапи кон воведување на нови мерки за подобрување на наплатата на членарината.

Во текот на овој месец беа одржани и повеќе работилници и обуки за јакнење на капацитетите на општинската администрација. Овластените просветни општински инспектори изнесоа низа предизвици со кои се соочуваат при спроведувањето на своите надлежности и разменија искуства за нивно решавање, а беше презентиран и новиот предлог-концепт за постсредно образование. Во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, обемна дискусија по Предлог-законот за градење водеа и општинските градежни инспектори. ЗЕЛС продолжи и со обуките што ги реализира во општините кои доброволно изразија интерес на повикот на ЗЕЛС и се пријавија за следење на еднодневната обука за јакнење на капацитетите на членовите на Советот за социјална заштита на општината. Во овој месец, вакви обуки беа реализирани во општините Карпош и Неготино.

Крајот на годината го одбележа и потпишувањето на договори од страна на 44 општини за реализација на шеесет и шест проекти, со вкупна вредност од 32,5 милиони евра. Проектите се однесуваат за реконструкција на улици и локални патишта, изградба и реконструкција на училишта и градинки, на здравствени установи, спортски сали, домови за култура, мостови, пречистителни станици и други проекти, кои се обезбедени од буџетот на шест министерства на Владата на РСМ. За сето ова може да прочитате во овој број на Гласило на ЗЕЛС.

Со почит,

Душица Перишиќ,
извршен директор на ЗЕЛС

Të nderuar,

Aktivitetet e BNJVL-së nuk u ndalën as në muajin e fundit të vitit. Në fillim të dhjetorit, Kuvendi Gjeneral i BNJVL-së mbajti seancën e pestë, në të cilën delegatët shqyrtuan dhe miratuan Planin aksionar dhe buxhetin e BNJVL-së për vitin 2024, ndërsa kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski informoi për aktivitetet e Bordit drejtues të BNJVL-së dhe planet e ardhshme të Bashkësisë. Ai theksoi edhe miratimin e QËNDRIMEVE TË SISTEMATIZUARA TË BNJVL-së për vitin 2024, dokument i rëndësishëm, ku përcaktohen të gjitha qëllimet e lobimit, ku vëmendje e veçantë u kushtohet përpjekjeve për sigurimin e sistemit elektronik për tatimin në pronë dhe aplikimin e policisë komunale.

Në seancën e Bordit mbikëqyrës të BNJVL-së u diskutua për të hyrat e BNJVL-së për vitin 2024, të cilat më së shumti sigurohen nga anëtarësia e njësive të vetëqeverisjes lokale. U theksua se BNJVL-ja i shpenzon të gjitha mjetet për nevojat e komunave në mënyrë sa më racionale, duke u mundësuar komunave të kursejnë, gjë që vërehet veçanërisht në përdorimin e sistemeve elektronike. Bordi mbikëqyrës u bëri një apel të gjitha komunave për pagesë të rregullt të anëtarësisë, ndërsa ato që kanë borxh ta shlyejnë atë sa më shpejt, sepse do t'i qaset aplikimit të masave të reja për përmirësimin e arkëtimit të mjeteve të anëtarësisë.

Gjatë këtij muaji u mbajtën edhe disa punëtori dhe trajnime për fuqizimin e kapaciteteve të administratës komunale. Inspektorët e autorizuar arsimorë komunalë prezantuan një sërë sfidash me të cilat ballafaqohen në realizimin e kompetencave të tyre dhe shkëmbyen përvoja për zgjidhjen e tyre, ndërsa u prezantua edhe propozim-koncepti i ri për arsimin pas arsimit të mesëm. Edhe inspektorët komunalë të ndërtimit kanë pasur një diskutim të gjerë për Projektligjin për ndërtim në hapësirat e Qendrës së Trajnimeve të BNJVL-së. BNJVL-ja vazhdoi edhe me trajnimet që i realizon në komunat të cilat vullnetarisht kanë shprehur interesim për thirrjen e BNJVL-së dhe u paraqitën për të ndjekur trajnimin njëditor për përforcimin e kapaciteteve të anëtarëve të Këshillit për mbrojtje sociale të komunës. Këtë muaj, trajnime të këtilla janë realizuar në komunën e Karposhit dhe të Negotinës.

Fundin e vitit e shënoi edhe nënshkrimi i kontratave nga ana e 44 komunave për realizimin e gjashtëdhjetë e gjashtë projekteve, me vlerë totale prej 32.5 milionë Eurosh. Projektet kanë të bëjnë me rindërtimin e rrugëve dhe rrugëve lokale, ndërtimin dhe rindërtimin e shkollave dhe kopshteve të fëmijëve, objekteve shëndetësore, sallave sportive, qendrave të kulturës, urave, impianteve të trajtimit të ujërave të zeza dhe projekte të tjera, ndërsa sigurohen nga buxhetet e gjashtë ministrive të Qeverisë e RMV-së. Për të gjitha këto mund të lexoni në këtë numër të Gazetës së BNJVL-së.

Me respekt,

Dushica Perishiq,
drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Северна Македонија
Извршен директор на ЗЕЛС:
Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС:
Ардита Дема-Мехмети
Подготвила:
Весна Арсовска-Динковска
Превод: Арта Абази
Лекторирал: Валентина Великова
Дизајн и подготовка и печатење: Европа 92

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
tel. +389 (0) 2 30 99 033, faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. „ Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32,
1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Dushica Perishiq
Zëvendes drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Ardita Dema - Mehmeti
Përgatiti:
Vesna Arsovska - Dinkovska
Përkthim: Arta Abazi
Lektoron: Valentina Velikova
Dizajnim dhe përgatitje shtyp: Evropa 92

„ГРАЃАНИТЕ ВО ФОКУС: КРЕИРАЊЕ ИДНИНА СО ПОКВАЛИТЕТНИ ЛОКАЛНИ УСЛУГИ“ – ТЕМА НА ГОДИШНАТА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА И ЛОКАЛНО УПРАВУВАЊЕ

„Во нашата земја не се почитува Европската повелба за локална самоуправа каде стриктно е нагласено дека за секоја префрлена надлежност на локално ниво, централната власт треба да обезбеди и соодветни средства за нејзино спроведување. И наместо да се јакне децентрализацијата, која со себе носи и зголемена демократија и учество на граѓаните во креирање на сопствените потреби, ние имаме уназадување, игнорантски однос на централната власт кон општините, недоверба и застој во спроведувањето на потребните реформи на локално ниво.“ Ова го истакна претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, на почетокот од своето обраќање на годишната конференција за децентрализација и локално управување што се одржа на 6 и 7 декември 2023 година, на тема „Граѓаните во фокус: Креирање иднина со поквалитетни локални услуги“, организирана од Програмата за развој на Обединетите нации во нашата земја (УНДП) и Министерството за локална самоуправа (МЛС)

Ѓорѓиевски нагласи дека општините се подготвени да им понудат поквалитетни услуги и европски стандарди на своите граѓани, но се принудени да одвојуваат дополнително од сопствените приходи најмалку 50 % од износот што го добиваат во блок дотациите, и тоа особено кај противпожарната заштита, образованието, градинките и друго. Сепак, според Ѓорѓиевски, и во вакви услови, но со голема заложба и ентузијазам од општините, има континуиран напредок во квалитетот на услугите и подобрување на условите за живот на граѓаните. Тој потенцираше дека е особено важно да се обезбеди финансиска поддршка за реализирање на големи инфраструктурни проекти во водоснабдувањето, локалните патишта, канализациските мрежи, стандардизирани депонии и слично.

„ЗЕЛС во своите Систематизирани ставови за 2024 година се залага за повторно отпочнување на процесот на реформи во локалната власт и во организациската

“QYTETARËT NË FOKUS: KRIJIMI I ARDHMËRISË ME SHËRBIME MË CILËSORE LOKALE” – TEMË E KONFERENCËS VJETORE PËR DECENTRALIZIM DHE MENAXHIM LOKAL

“Në vendin tonë nuk respektohet Karta Evropiane për vetëqeverisje lokale ku në mënyrë të rreptë theksohet se për çdo kompetencë të transferuar në nivel lokal, pushteti qendror duhet të sigurojë edhe mjete adekuate për zbatimin e saj. Ndërsa në vend që të përforcohet decentralizimi, që me vete mban edhe demokraci të zhvilluar dhe pjesëmarrje të qytetarëve në krijimin e nevojave personale, ne kemi ngecje, sjellje injoruese të pushtetit qendror ndaj komunave, mosbesim në zbatimin e reformave të nevojshme në nivel lokal”. Këtë e theksoi kryetari i BNJVL-së Orce Gjorgjievski, në fillim të fjalimit të tij në konferencën vjetore për decentralizim dhe menaxhim lokal që u mbajt më 6 dhe 7 dhjetor, 2023, me temë “Qytetarët në fokus: Krijimi i të ardhmes me shërbime më cilësore lokale”, organizimi i Programit për zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP) dhe Ministrisë për vetëqeverisje lokale (MVL).

Gjorgjievski theksoi se komunat janë të gatshme të ofrojnë shërbime më cilësore dhe standarde evropiane për qytetarët e tyre, por janë të detyruara të ndajnë më tepër mjete nga të ardhurat e tyre për së paku 50% të shumës që marrin në bllok dotacione, veçanërisht për mbrojtjen nga zjarri, arsimi, kopshtet dhe të tjera. Megjithatë, sipas Gjorgjievskit, edhe në këto kushte, por me përkushtim dhe entuziazëm të madh nga komunat, ka progres të vazhdueshëm në cilësinë e shërbimeve dhe përmirësimin e kushteve të jetës së qytetarëve. Ai theksoi se është veçanërisht e rëndësishme që të ofrohet mbështetje financiare për realizimin e projekteve të mëdha infrastrukturore në ujësjellës, rrugë lokale, rrjete kanalizimesh, deponi të standardizuara etj.

“BNJVL, në Qëndrimet e sistematizuara për vitin 2024, ndër të tjera avokon për rifillimin e procesit të reformave në pushtetin lokal; reformat për të siguruar stabilitet financiar; reformat në strukturën organizative të

поставеност на општината и на советите; за обезбедување на финансиска стабилност и префрлање на нови надлежности на општините, само доколку се поткрепени со соодветни финансиски средства. Приоритет е и обезбедување на електронски систем за спроведување на постапките поврзани со данокот на имот, нешто за што ЗЕЛС се залага веќе пет години, но досега не добила поддршка ниту од централната власт, ниту од меѓународните организации присутни во земјава. Во тој процес, потребно е и Агенцијата за катастар на недвижности да ни ги префрли бесплатно податоците на имателите на имот. Воведувањето на ваков електронски систем ќе значи: обезбедување правичност во примена на даночната политика кон сите даночни обврзници подеднакво; обезбедување дополнителни континуирани приходи за општината; поедноставување на процедурите поврзани со плаќање, но и со неплаќање на овој данок, транспарентност на постапките и друго", истакна претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, кој на организаторите им посака успешна реализација на овој традиционален настан.

Изнесени заложбите за поддршка на локалната самоуправа за понатамошен развој

Во присуство на градоначалници, советници, општинска администрација, претставници од централната власт, претставници од домашни и странски организации, воведно обраќање имаа и министерот за локална самоуправа, Ристо Пенов; амбасадорката на Швајцарија во нашата земја, Вероник Улман; амбасадорката на Шведска, Ами Ларсон Џаин и Армен Григорјан, постојан претставник на УНДП.

„И покрај отежнатите околности, поврзани со енергетската криза која го окупира буџетот, може да изразам задоволство од иницијативноста на општините за изнаоѓање начини за справување со состојбите. И Извештајот на УНДП за задоволството на граѓаните од општинските услугите, не покажува драстични отстапувања од претходните години, освен во делот на изразено сомневање за корупција, каде оваа година 24 % од населението изразило ваков сомнеж, а во 2017 година изнесувал 5 %". Ова го нагласи министерот за локална самоуправа Ристо Пенов, кој посочи дека ова е патоказ каде што треба да се преземат соодветни активности за подобрување. Тој говореше и за овогодишниот скрининг

komunës dhe këshillave, si dhe për zhvillimin e mëtejshëm të decentralizimit, pra transferimin e përgjegjësive të reja ndaj komunave, por të mbështetura nga burimet e duhura financiare. Prioritet është sigurimi i një sistemi elektronik për zbatimin e procedurave që lidhen me tatimin e pronës. Diçka për të cilën BNJVL avokon që pesë vite, por deri më tani nuk ka marrë mbështetje as nga pushteti qendror e as nga organizatat ndërkombëtare të pranishme në vend. Është e nevojshme që Agjencia e Kadastrës së Patundshmërive të n'a transferojë falas të dhënat e pronarëve të pronave. Vendosja e një sistemi të tillë elektronik do të nënkuptojë: sigurimin e drejtësisë në zbatimin e politikës tatimore ndaj të gjithë tatimpaguesve në mënyrë të barabartë; sigurimi i të hyrave shtesë të vazhdueshme për komunën; thjeshtësimi i procedurave lidhur me pagesën por edhe mospagesën e këtij tatimi; transparencë e procedurave dhe më shumë", tha kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, i cili organizatorëve u uroi realizim të suksesshëm të këtij manifestimi tradicional.

U prezantuan zotimet për përkrahjen e vetëqeverisjes lokale për zhvillim të mëtejmë

Në prezencën e kryetarëve të komunave, këshilltarëve, administratës komunale, përfaqësuesit e pushtetit qendror, nga organizatat në vend dhe organizatat e huaja, fjalim patën edhe ministri për vetëqeverisje lokale, Risto Penov; ambasadorja e Zvicrës në vendin tonë, Veronik Ullman; ambasadorja e Suedisë, Ami Larson Xhain dhe Armen Grigorijan, përfaqësues i përhershëm i UNDP-së.

"Përkundër rrethanave të vështira, që lidhen me krizën energjetike, e cila okupon buxhetet, mund të shpreh kënaqësinë për iniciativën e komunave për të gjetur mënyra për të përballuar situatën. Njëkohësisht, edhe Raporti i UNDP-së për kënaqësinë e qytetarëve me shërbimet komunale nuk tregon devijime drastike nga vitet e kaluara, përveç pjesës të dyshimit të shprehur për korrupsion, ku këtë vit 24% e popullsisë kanë shprehur dyshime të tilla, ndërsa në vitin 2017 ka qenë 5%". Këtë e theksoi ministri i Vetëqeverisjes Lokale, Risto Penov, i cili theksoi se ky është një udhërrëfyes ku duhet të ndërmerren veprime të duhura për përmirësim. Ai foli edhe për skriningun e sivjetshëm të Komisionit Evropian, ku theksohet nevoja

на Европската комисија, каде се нагласува потребата за подобрување на јавните услуги, што кореспондира со мислењата на граѓаните, а ја нагласи и важноста на партнерство со ЗЕЛС за подобрување на системот на локалната самоуправа, при што говореше и за поддршката на општините за изработка на техничка документација за поголеми инфраструктурни проекти, за финансирањето на проекти за планските региони и за кофинансирањето на активностите од ИПА 2 програмата на ЕУ.

Амбасадорката на Швајцарија, Вероник Улман, нагласи дека децентрализацијата значи гаранција за поквалитетен живот на граѓаните и инклузивна слика во земјата, а Програмата за развој на Швајцарија со години го поддржува овој процес и локалната власт во повеќе сегменти, особено во областа на транспарентното работење. Таа посочи дека од бројните посети што ги имала во општините можела да забележи дека онаму каде што се чувствува поголема волја и ентузијазам се постигнуваат повисоки резултати, независно што кај сите општини е евидентен недостатокот на финансиски средства. Таа ја најави поддршката за спроведување на новата програма за зголемување на општинската отпорност на корупција.

За поддршката на локалната власт во нашата земја, говореше и амбасадорката на Шведска, Ами Ларсон Цаин, која посочи дека нејзината земја има цел да ѝ помогне на Северна Македонија на патот за членство во Европската Унија, при што како посебни области ги посочи заштитата на животната средина и значењето на стратегискиот пристап при спроведувањето на сите активности, преку изработка на соодветна планска документација.

„Локалниот развој е важна компонента во поширокиот развој на земјата“, истакна постојаниот претставник на УНДП во нашата земја, Армен Григорјан. Тој говореше за досегашните активности на оваа организација во поддршката за јакнење на дијалогот на регионален развој, вклучувањето на граѓаните во демократското одлучување, во процесите на дигитализација, транспарентноста, јакнењето на капацитетите на општинските совети, изработката на техничка документација за проекти и друго, при што го најави новиот оглас за аплицирање на нови општини, од кои 10 ќе добијат поддршка во рамките на програмата за локален развој и децентрализацијата.

për përmirësimin e shërbimeve publike, që përputhet me mendimet e qytetarëve, si dhe theksoi rëndësinë e partneritetit me BNJVL-në për përmirësimin e sistemit të vetëqeverisjes lokale, ndërsa foli edhe për mbështetjen e komunave lidhur me përgatitjen e dokumentacionit teknik për projekte më të mëdha infrastrukturore, për financimin e projekteve për rajonet planifikuese dhe për bashkëfinancimin në pjesën e aktiviteteve të programit IPA 2 të BE-së.

Ambasadorja e Zvicrës Veronik Ullman theksoi se decentralizimi do të thotë garanci për cilësi më të mirë të jetës për qytetarët dhe imazh gjithëpërfshirës në vend dhe Programi Zvicëran për Zhvillim ka vite që e mbështet këtë proces dhe pushtetin lokal në disa segmente. sidomos në pjesën e funksionimit transparent. Ajo theksoi se nga vizitat e shumta që ka pasur nëpër komuna, ka vërejtur se aty ku ka më shumë vullnet dhe entuziazëm, arrihen rezultate më të larta, pavarësisht se mungesa e mjeteve financiare është evidente në të gjitha komunat. Ajo paralajmëroi mbështetjen për zbatimin e programit të ri për rritjen e rezistencës komunale ndaj korrupsionit.

Lidhur me mbështetjen e pushtetit lokal në vendin tonë foli edhe ambasadorja e Suedisë, Ami Larson Xhain, e cila theksoi se vendi i saj synon t’a ndihmojë Maqedoninë e Veriut në rrugën e anëtarësimit në Bashkimin Evropian, me ç’rast si lëmenj veçantë vuri në dukje mjedisin jetësor dhe rëndësinë e qasjes strategjike gjatë zbatimit të të gjitha aktiviteteve, nëpërmjet përpilimit të dokumentacionit të duhur planifikues.

“Zhvillimi lokal është një komponent i rëndësishëm në zhvillimin më të gjerë të vendit”, theksoi përfaqësuesi i përhershëm i UNDP-së në vendin tonë, Armen Grigorjan. Ai vuri në dukje aktivitetet e deritanishme në fushën e mbështetjes për përforcimin e dialogut për zhvillimin rajonal, përfshirjen e qytetarëve në vendimmarrje demokratike, në proceset e dixhitalizimit, transparencës, përforcimit të kapaciteteve të këshillave komunale, përgatitjes së dokumentacionit teknik për projekte dhe të tjera, me ç’rast paralajmëroi shpalljen e re për aplikimin e komunave të reja, 10 prej të cilave do të marrin mbështetje në kuadër të programit për zhvillim lokal dhe decentralizim.

Можност за отворен и инклузивен дијалог за натамошни чекори за развој на демократските процеси во земјата

Примарната цел на конференцијата е да се воспостави платформа за отворен и инклузивен дијалог за критичните предизвици и можности за локален развој фокусиран на граѓаните. Се создаваат можности за размена на искуства меѓу општините, креаторите на политики од земјава и од регионот, домашни и меѓународни организации. На конференцијата се дебатираше за потенцијалните решенија и пристапи што треба да овозможат ефикасно и успешно реализирање на основните принципи од Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021 – 2026. Клучните теми опфатени на овој настан беа: системот на локална самоуправа, локална демократија, финансирање на локалните самоуправи, креирање политики засновани на докази, меѓуопштинска соработка, градење капацитети на локално ниво, родово одговорни општини, развој на општините во контекст на ЕУ перспективата на земјата, дигитализација на локалните самоуправи, мобилизирање ресурси за локални проекти, како и други релевантни прашања. За предизвиците со кои се соочуваат, но и за добрата практика што ја спроведуваат, говореа градоначалниците на: Валандово, Велес, Крива Паланка, Радовиш, Желино и на Град Скопје, потоа советниците од Гостивар и од Град Скопје, како и претставници од општинската администрација.

Mundësi për dialog të hapur inkluziv lidhur me hapat e mëtejmë për zhvillimin e proceseve demokratike në vend

Qëllimi kryesor i konferencës është krijimi i një platforme për dialog të hapur dhe gjithëpërfshirës mbi sfidat kritike dhe mundësitë për zhvillimin lokal të fokusuar ndaj qytetarëve. Krijohen mundësi për shkëmbimin e përvojave ndërmjet komunave, politikëbërësve nga vendi dhe rajoni, organizatave vendase dhe ndërkombëtare. Në konferencë u debatua për zgjidhjet dhe qasjet e mundshme që duhet të mundësojnë zbatimin efikas dhe të suksesshëm të parimeve bazë të Programit për Zhvillim të Qëndrueshëm Lokal dhe Decentralizim 2021-2026. Temat kryesore të trajtuara në këtë ngjarje ishin: sistemi i vetëqeverisjes lokale, demokracia lokale, financimi i vetëqeverisjes lokale, hartimi i politikave të bazuara në fakte, bashkëpunimi ndërkomunal, ngritja e kapaciteteve në nivel lokal, komunat reaguese ndaj gjinive, zhvillimi komunal në kuadrin e perspektivës së vendit të BE-së, dixhitalizimi i pushteteve lokale, mobilizimi i burimeve për projektet lokale, si dhe çështje të tjera relevante. Lidhur me sfidat me të cilat ballafaqohen, por edhe për praktikat e mira të cilat i zbatojnë diskutuan kryetarët e komunave: Vallandovë, Veles, Kriva Pallankë, Radovish, Zhelinë dhe të Qytetit të Shkupit, pastaj këshilltarët nga Gostivari dhe nga Qyteti i Shkupit, si dhe përfaqësuesit e administratës komunale.

ПРАКТИЧНИ ИСКУСТВА ОД ВИЕНА И ЛИНЦ ЗА ПОТЕНЦИЈАЛОТ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЈАТА НА ЛОКАЛНО НИВО

Создавањето „паметни градови“ преку дигитална транзиција на локалната власт е една од приоритетните заложби на Европската Унија. Сè поголема е поддршката што таа им ја дава на земјите од Западен Балкан, особено на локалните самоуправи и на општинската администрација за преземање посериозни чекори во дигитализацијата на услугите во речиси сите области што се под локална надлежност, но и во инфраструктурата на сајбер безбедноста и отворените податоци.

Поттикнувањето на општините да го осознаат трансформативниот потенцијал на дигитализацијата на локално ниво, не се спроведува само преку финансиска и експертска поддршка, туку и преку меѓурегионална соработка и заемно учење на едни од други општини и градови, од веќе реализираните иновативни дигитални примери од практиката. Во таа насока, на 5 и 6 декември 2023 година, членовите на работната група за дигитализација на Мрежата на асоцијации на локални власти во Југоисточна Европа (НАЛАС), каде има и претставник од ЗЕЛС, беа на студиска посета во Австрија, во градовите Линц и Виена. Посетата беше организирана во рамките на проектот BACID III, финансиран од Австриската агенција за развој (АДА), а се имплементира преку НАЛАС и Центарот за истражување на јавната администрација (КДЗ).

Во рамките на посетата на Линц, работната група беше во лабораторијата за иновации на Градот Линц

PËRVOJA PRAKTIKE NGA VJENA DHE LINZ LIDHUR ME POTENCIALIN E DIGJITALIZIMIT NË NIVEL LOKAL

Krijimi i “qyteteve të mençura” përmes tranzicionit të pushtetit lokal është një ndër angazhimet prioritare të Bashkimit Evropian. Gjithnjë e më e madhe është përkrahja që ajo u’a jep vendeve nga Ballkani Perëndimor, veçanërisht të vetëqeverisjeve lokale dhe të digjitalizimit të shërbimeve në pothuajse të gjithë lëmenjtë që është në kompetencë lokale, por edhe në pjesën e infrastrukturës dhe të sigurisë kibernetike dhe të dhënave të hapura.

Nxitja e komunave të identifikojnë potencialin transformues të digjitalizimit në nivel lokal, nuk zbatohet vetëm përmes përkrahjes financiare dhe të ekspertëve, por edhe përmes bashkëpunimit ndër-rajonal dhe mësimit të ndërsjellë të disa komunave në komunat dhe qytetet tjera, nga tashmë praktikat e realizuara inovative digjitale. Në këtë drejtim, më 5 dhe 6 dhjetor, 2023 anëtarët e grupit punues për digjitalizim të Rrjetit të asociacioneve të pushteteve lokale në Evropën Juglindore (NALAS), ku ka përfaqësues nga BNJVL, pastaj ishin edhe në vizitë studimore në Austri, në qytetet Linz dhe Vjenë. Vizita u organizua në kuadër të projektit BACID III, të financuar nga Agjencia austriake për zhvillim (ADA) ndërsa implementohet përmes NALAS dhe Qendrës për hulumtim të administratës publike KDZ.

Në kuadër të vizitës së Linz, grupi punues ishte në laboratorin për inovacione të Qytetit Linz (Innovationshauptplatz der Stadt Linz) u informua me

(Innovationshauptplatz der Stadt Linz) и се запозна со иновативните проекти за учество на граѓаните, како и со значењето на отворените податоци и дигитализацијата на Линц. Од посетата на Арс електроника - центар на креативност и врвна технологија, посебни импресии оставија новите сознанија од светот на вештачката интелигенција, а посебен интерес предизвика и работилницата за вештачка интелигенција.

Соочувајќи се со намален наталитет и пензионерски бран во следните 10 години, Виена интензивно внимание посветува и на важноста од надградување на работната сила и проверка на компетентноста, што е особено важно за јавниот сектор. Дел од насоките водат кон воведување на активности за замена на работната сила преку пазарот на трудот, но и преку усовршување во комбинација со проекти за дигитализација кои ги поддржуваат луѓето во нивната секојдневна работа.

Иновативните дигитални технологии и новите социоекономски пристапи сѐ поприсутни во урбанизацијата на Виена

Новите технологии и иновативните процеси, исто така, помагаат домовите, зградите и градовите да бидат поефикасни, прогресивни и еколошки. Градот Виена води посебна грижа за социјалното домување и со инвеститорите склучува договори, каде што дел од станбената површина минува во нејзина сопственост, која потоа им ја изнајмува на одредена категорија граѓани со поповолни услови. Сето тоа е имплементирано во еден од најамбициозните европски проекти за урбан развој, „Seestadt Aspern" во Виена. Изградбата на нов урбанистички округ во Виена за 20 000 жители, кој треба во целост да биде завршен до 2030 година, не е посебен само по големината туку, пред сѐ по иновативниот пристап за заштеда на ресурси и современиот урбан развој поддржан со иновативни дигитални технологии и развивање на нови општествени услови за живот. Во таа насока е и урбаната стратегија на Виена, што содржи низа решенија за паметен климатски град со многу дигитални проекти, од кои дел се веќе реализирани. Градот неодамна воведе и најсовремен систем на издавање дозвола на градба, каде пред издавањето на градежната дозвола, новиот предлог-објект се споредува директно во просторот, во планот на градот Виена изготвен во 3Д-технологија.

projektet inovative për pjesëmarrjen të qytetarëve, si dhe me rëndësinë e të dhënave të hapura dhe digjitalizimit të Linz. Nga vizita e Ars Elektronika – qendër e kreativitetit dhe teknologjisë së lartë mbresa të veçanta lanë njohuritë e reja nga bota e inteligjencës artificiale dhe punëtoria e inteligjencës artificiale shkaktoi interes të veçantë.

Duke u përballur me rënije të nivelit të natalitetit dhe një valë pensionistësh në 10 vitet e ardhshme, qyteti i Vjenës po i kushton gjithashtu vëmendje të madhe rëndësisë së përmirësimit të fuqisë punëtore dhe kontrollit të kompetencës, e cila është veçanërisht e rëndësishme për sektorin publik. Disa nga drejtimet çojnë në futjen e aktiviteteve të zëvendësimit të fuqisë punëtore përmes tregut të punës, por edhe përmes përmirësimit të aftësive në kombinim me projektet e dixhitalizimit që mbështesin njerëzit në punën e tyre të përditshme.

Teknologjitë inovative digjitale dhe qasjet e reja socio-ekonomike janë më të pranishme në urbanizimin e Vjenës

Teknologjitë e reja dhe proceset inovative ndihmojnë gjithashtu për t'i bërë shtëpitë, ndërtesat dhe qytetet më efikase, progresive dhe miqësore me mjedisin. Qyteti i Vjenës kujdeset në mënyrë të veçantë për banesat sociale dhe lidh marrëveshje me investitorët, ku një pjesë e zonës së banimit bëhet pronë e tij, të cilën më pas u'a jep me qira një kategorie të caktuar qytetarësh me kushte më të favorshme. E tërë kjo, implementohet në njërin prej projekteve evropiane më ambicioze për zhvillim urban "Seestadt Aspern" në Vjenë. Ndërtimi i qarkut të ri urbanistik në Vjenë për 20.000 banorë, që duhet në tërësi të përfundojë deri në vitin 2030 nuk është i veçantë vetëm në bazë të madhësisë, për edhe qasjes gjithnjë e më inovative për kursim të resurseve dhe zhvillimit bashkëkohor urbanistik të përkrahur me teknologjitë inovative digjitale dhe zhvillimin e kushteve të reja sociale të jetës. Në këtë drejtim është edhe strategjia urbanistike e qytetit të Vjenës, që përmban një sërë zgjidhjes për qytet të zgjuar klimatik me shumë projekte digjitale, prej të cilave një pjesë tashmë janë realizuar. Qyteti para do kohë themeloi edhe sistem më modern të dhënies së lejes për ndërtim, ku para dhënies së lejes për ndërtim, propozim-objekti i ri zbatohet drejtpërdrejtë në hapësirat, në planin e Qytetit të Vjenës të përpiluar me teknologji 3D.

ПОРАДИ НЕДОСТАТОК НА КООРДИНИРАНИ РЕШЕНИЈА, ИЗОСТАНУВААТ ПОТРЕБНИТЕ ЕФЕКТИ ОД ПОДДРШКАТА ВО ДИГИТАЛИЗАЦИЈАТА НА ЛОКАЛНО НИВО

„Дигитализација на локално ниво" беше темата на првиот состанок за координирање на политики меѓу надлежните институции и донаторската заедница. Процесот на координација го водат Министерството за локална самоуправа и Амбасадата на Швајцарија во соработка со Секретаријатот за европски прашања и Делегацијата на Европската Унија, а целта е координативно дејствување за подобро спроведување на активностите за дигитализација и дигитална трансформација во општините.

Пред присутните се обрати извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, која нагласи дека ЗЕЛС има повеќе од десетгодишно искуство во поддршката на општините за обезбедување на електронски услуги за граѓаните. Таа посочи дека сите општини активно ги користат трите електронски системи: дозвола за градба; градежно земјиште и продажба на движни и недвижни ствари за чија примена добиваат секојдневна поддршка од ЗЕЛС. „Воведовме и електронски систем за издавање на Б – интегрирани еколошки дозволи, но не заживеа доволно бидејќи беше дадена и можност за примена на хартиената форма. Затоа сметаме дека не треба да се дозволува парцијална можност за употреба на дигиталните системи и дека треба да се воведуваат што повеќе електронски услуги за граѓаните. И покрај тоа што слушаме за интензивните заложби за дигитализација, ЗЕЛС веќе пет години наназад бара поддршка за воведување на електронски систем за даноци на имот, но досега не доби позитивен одговор ниту од државата ниту од меѓународната заедница. Се надеваме дека граѓаните наскоро ќе може да ја спроведуваат оваа обврска по електронски пат", рече Перишиќ и потсети дека ЗЕЛС е секогаш подготвена за конструктивен дијалог кој оди во насока за обезбедување на поквалитетни услуги за граѓаните; поголема ефикасност на општинската администрација; помалку трошоци во постапките и обезбедување транспарентно работење и превенција од коруптивни дејства.

Електронскиот систем за данок на имот меѓу приоритетите во дигитализацијата на општините, најави министерот за локална самоуправа

Претставниците од УНДП, од Делегацијата на ЕУ и од УСАИД на состанокот ги презентираа проектите преку кои се спроведуваат активности за дигитализација на локалните услуги, а за поддршката на единиците на локалната самоуправа што ја дава Швајцарија, говореше амбасадорката на оваа земја,

PËRSHKAK TË MUNGESËS SË ZGJIDHJEVE TË KOORDINUARA, MUNGOJNË EFEKTET E NEVOJSHME TË MBËSHTETJES SË DIGJITALIZIMIT NË NIVEL LOKAL

"Digjitalizimi në nivel lokal" ishte temë e mbledhjes së parë për koordinim të politikave midis institucioneve kompetente dhe bashkësisë së donatorëve. Procesin e koordinimit e udhëheqin Ministria për vetëqeverisje lokale dhe Ambasada e Zvicrës në bashkëpunim me Sekretariatin për çështje evropiane dhe Delegacioni i Bashkimit Evropian, ndërsa qëllimi është veprim i koordinuar për zbatim më të mirë të aktiviteteve për digjitalizim dhe transformim digjital në komunat.

Para të pranishmëve u drejtua drejtori ekzekutiv i BNJVL-së, Dushica Perishiq, që përmendi se BNJVL ka përvojë më të gjatë se dhjetë vjet në përkrahjen e komunave për sigurimin e shërbimeve elektronike për qytetarët. Ajo përmendi se të gjitha komunat në mënyrë aktive i shfrytëzojnë të tria sistemet elektronike: leja për ndërtim, toka ndërtimore dhe shitja e sendeve të tundshme dhe të patundshme, për zbatimin e të cilave marrin përkrahje çdo ditë nga BNJVL.

– Kemi themeluar sistem elektronik për dhënien e lejeve B-integruese ekologjike, por nuk arriti "të mbijetojë" pasi u dha mundësi për zbatim opsional në formë të shkruar. Për këtë arsye ne besojmë se nuk duhet lejuar mundësia e pjesshme e përdorimit të sistemeve digjitale dhe të futen sa më shumë shërbime elektronike për qytetarët. Përkundër faktit se dëgjojmë për përpjekje intensive për digjitalizim, BNJVL ka pesë vjet që kërkon mbështetje për krijimin e sistemit elektronik për tatimin në pronë, por deri më tani nuk ka marrë përgjigje pozitive as nga shteti, as nga bashkësia ndërkombëtare. Shpresojmë se qytetarët së shpejti do të mund t'a zbatojnë këtë obligim në mënyrë elektronike - theksoi Perishiq dhe përkujtoi se BNJVL është gjithmonë e gatshme për dialog konstruktiv që shkon në drejtim të ofrimit të shërbimeve më cilësore për qytetarët; efikasitet më i madh i administratës komunale; më pak kosto në procedura dhe sigurimin e funksionimit transparent dhe parandalimin e veprimeve korruptive.

Sistemi elektronik për tatim të pronës, midis prioriteteve në digjitalizim të komunave, paralajmëroi ministri për vetëqeverisje lokale

Në takim përfaqësues të UNDP-së, Delegacionit të BE-së dhe USAID-it prezantuan projektet përmes së cilave realizohen aktivitetet për digjitalizimin e shërbimeve lokale, ndërsa ambasadorja e këtij vendi, Veronik Hulman diskutoi për mbështetjen e njësive të vetëqeverisjes lokale nga Zvicra.

Вероник Хулман. Претставниците од централната власт од нашата земја посочија дека спроведувањето на дигитализацијата е една од приоритетните задачи со цел достигнување на просекот на земјите од ЕУ во однос на развојот на дигиталното општество и економија. Министерот за локална самоуправа, Ристо Пенов, посочи дека за реализација на овие цели се потребни многу финансиски средства и дека во последните неколку години, со поддршката во оваа област од разни организации, не се постигнати потребните ефекти, заради што е потребна заемна координација и синхронизиран стратегиски пристап. Беше нагласено дека првенствено внимание ќе биде посветено на воведувањето електронски систем за постапките околу наплатата на данокот на имот. Министерот за информатичко општество и администрација (МИОА), Азир Алиу, најави дека во фаза на усвојување од Владата на РСМ значајни се стратегиските документи како: Националната стратегија за сајбер безбедност, како и Националната ИКТ стратегија 2023 – 2027 која се базира на 4 основни столба кои ги вклучуваат дигиталната поврзаност и ИКТ инфраструктурата, развивање на дигиталните вештини кај граѓаните, развој на дигитална влада, како и засилена поддршка за дигитализација на бизниси, ИКТ овозможувачи и поттикнување на дигитални иновации. И заменикот на претседателот на Владата задолжен за политики за добро владеење, Славица Грковска, потврди дека некоординираните активности по разни институции не дадоа ефекти за граѓаните, затоа приоритет е подготовката на законски решенија кои ќе бидат база на натамошната имплементација, како и ажурирање на листа на проекти од сите донации. Исто така, Грковска посочи и на потребата од структурно реорганизирање на општините и во дигитализацијата на процесите, особено за обезбедување на оптимален дигитален менаџмент систем.

Përfaqësuesit e pushtetit qendror nga vendi jonë treguan se zbatimi i dixhitalizimit është një nga obligimet prioritare për të arritur mesataren e vendeve të BE-së në drejtim të zhvillimit të një shoqërie dhe ekonomie dixhitale. Ministri për vetëqeverisje lokale, Risto Penov, theksoi se realizimi i këtyre qëllimeve kërkon shumë mjete financiare dhe se në vitet e fundit me mbështetjen në këtë fushë nga organizata të ndryshme nuk janë arritur efektet e nevojshme, për ç'arsye nevojitet një koordinim i ndërsjellë dhe një qasje e sinkronizuar strategjike. U theksua se vëmendja kryesore do t'i kushtohet themelimit të një sistemi elektronik për procedurat e arkëtimit të tatimit në pronë. Ministri për shoqëri informatike dhe administratë (MSHIA), Azir Aliu, paralajmëroi se në fazë të miratimit nga Qeveria e RMV janë dokumentet e rëndësishme strategjike siç janë: Strategjia nacionale për siguri kibernetike si dhe Strategjia nacionale për TIK 2023-2027 që bazohet në 4 shtylla kryesore, të cilat përfshijnë lidhshmëri digjitale dhe infrastrukturë TIK, zhvillimi i aftësive digjitale te qytetarët, zhvillimi i Qeverisë digjitale, si dhe përkrahja e përforcuar për bizneset digjitale, mundësuesit e TIK dhe nxitja e inovacioneve digjitale. Edhe zëvendësi i Kryetarit të Qeverisë, të obliguar për politika dhe qeverisje të mirë, Sllavica Gërkovska, përcaktoi se aktivitetet e pa koordinuara në bazë të institucioneve të ndryshme nuk dhanë efekte për qytetarët, prandaj prioritet janë përgatitja e zgjidhjeve ligjore që do të jenë bazë e implementimit të mëtejmë, si dhe azhurnimi i listës së projekteve nga të gjitha donacionet. Ajo theksoi edhe nevojën për riorganizim strukturor të komunave, ku mes tjerash edhe optimizimi i proceseve të cilat pastaj do të digjitalizohen, në sistem të menaxhmentit digjital.

НАДЗОРНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС ДИСКУТИРАШЕ ПО ПРЕДЛОГ-БУЏЕТОТ НА ЗЕЛС ЗА 2024 ГОДИНА

Надзорниот одбор на ЗЕЛС одржа седница на 4 декември 2023 година, непосредно пред одржувањето на петтата седница на Генералното собрание на ЗЕЛС. Присутните ги разгледаа Предлог-буџетот на ЗЕЛС за 2024 година и Предлог-акцискиот план на ЗЕЛС за 2024 и дадоа „зелено светло“ за нивно презентирање, дискусија и усвојување од делегатите на седницата на Генералното собрание.

Активностите предвидени во Акцискиот план за 2024 година ја следат реализацијата на стратегиските цели на ЗЕЛС

Активностите во Акцискиот план за 2024 година ги следат стратегиските цели на ЗЕЛС. Лобирањето пред централната власт за реформи во системот на локалната самоуправа, обезбедување на финансиска стабилност и соодветни промени во законската регулатива за соодветно спроведување на префрлените надлежности, претставуваат најважната стратегиска цел што се реализира преку активностите на телата на ЗЕЛС. Тука е вклучено и континуираното информирање на општините, како важен дел од активностите на ЗЕЛС. Речиси секојдневно ЗЕЛС испраќа информации до општините преку електронска пошта и поставува на веб-страницата, а исто така подготвува и месечно Гласило на ЗЕЛС што бесплатно се дистрибуира до сите општински советници и други лица. Информациите се однесуваат на сите

BORDI MBIKËQYRËS I BNJVL-SË DISKUTOI MBI PROPOZIM-BUXHETIN E BNJVL-SË PËR VITIN 2024

Bordi mbikëqyrës i BNJVL-së mbajti seancë më 4 dhjetor, 2023, drejtpërdrejtë para mbajtjes së seancës së pestë të Kuvendit Gjeneral të BNJVL-së. Të pranishmit i shqyrtuan Buxhetin e BNJVL-së për vitin 2024 dhe Propozim – Planin aksional të BNJVL-së për vitin 2024 dhe shfaqën “dritë të gjelbër” për prezantimin e tyre, diskutimi dhe miratimi nga delegatët në seancën e Kuvendit Gjeneral.

Aktivitetet e parashikuara në Planin aksional për vitin 2024 ndjekin realizimin e qëllimeve strategjike të BNJVL-së

Aktivitetet në Planin aksional për vitin 2024 ndjekin qëllimet strategjike të BNJVL-së. Lobimi para pushtetit qendror për reformat në sistemin e vetëqeverisjes lokale, sigurimi i stabilitetit financiar dhe ndryshimet adekuate rregullativën ligjore për zbatimin e duhur të kompetencave të bartura, paraqesin qëllimin më të rëndësishëm strategjik që realizohet përmes aktiviteteve të organeve të BNJVL-së. Këtu përfshihet edhe informimi i vazhdueshëm i komunave, si pjesë e rëndësishme e aktiviteteve të BNJVL-së. Pothuajse çdo ditë, BNJVL u dërgon informacione komunave përmes postës elektronike dhe i ngarkon në ueb faqen, si dhe përgatit një buletin mujor të BNJVL-së që u shpërndahet pa pagesë të gjithë këshilltarëve komunalë dhe personave të tjerë. Informacioni ka

настани, активности, проекти, иницијативи за промени на закони и други подзаконски акти поврзани со локалната власт и спроведувањето на општинските надлежности.

Континуираното надградување на капацитетите на општинската администрација, преку ЗЕЛС тренинг центарот, со спроведување на бројни обуки, работилници, советувања и конференции е исто така важна стратегиска цел која ќе продолжи во континуитет. Поддршката на општинската администрација се спроведува и преку реализирање на проекти предвидени за повеќе области, меѓу кои за родовата еднаквост, спроведување на зелената агенда, унапредување на политиките за социјалната заштита на локално ниво, како и со други активности што ќе се реализираат во соработка со донаторите.

Активностите на ЗЕЛС поврзани со реализацијата на третата стратегиска цел се однесуваат на одржувањето и надградбата на електронските системи, како и на секојдневната поддршка што стручните лица од ЗЕЛС единицата за поддршка на електронските услуги (ЗЕПЕ) ѝ ја даваат на општинската администрација при користењето на електронските системи за дозволи за градба, за постапките за градежно неизградено земјиште и за продажба на ствари.

Сите општини треба редовно да ја плаќаат членарината кон ЗЕЛС

Целосната финансиска конструкција за реализација на активностите на ЗЕЛС за следната година е димензионирана на 32 420 000 денари и е пресликана во Предлог- буџетот на ЗЕЛС за 2024 година. Притоа беше посочено дека многу општини имаат сериозен долг кон ЗЕЛС поради неплатената членарина. Беше нагласено дека ЗЕЛС максимално рационално ги троши сите средства за потребите на општините, овозможувајќи им заштеда и на единиците на локалната самоуправа, што особено се забележува во користењето на електронските системи. Ако секоја општина поединечно обезбедува ваков систем, ќе има многу големи трошоци, кои сега можеби и не ги забележува бидејќи ѝ се обезбедени преку плаќањето членарина кон ЗЕЛС. За зголемување на безбедноста на податоците, предвидено е преземање дополнителни мерки за следната година, за што се потребни и сериозни финансиски средства: дел во опрема, а поголем дел во обезбедување на услугите за држењето на податоците на „клауд“ системите. Присутните беа информирани дека Управниот одбор на ЗЕЛС на последната седница дискутирал и за можноста за иницирање на подрастични мерки за општините кои не го плаќаат долгот кон ЗЕЛС. Има општини кои долгот го плаќаат на рати, но има и такви кои воопшто не се трудат да најдат начин за подмирување на членарината кон ЗЕЛС, што не е праведно кон оние што плаќаат редовно, бидејќи сите подеднакво добиваат услуги од ЗЕЛС. Сепак, иницијативата за преземање на подрастични мерки е одложена. Надзорниот одбор упати апел сите општини редовно да ја плаќаат членарината кон ЗЕЛС, а доколку продолжи трендот на ниска наплата, да се пристапи кон воведување на нови мерки за нејзино подобрување.

të bëjë me të gjitha ngjarjet, aktivitetet, projektet, iniciativat për ndryshime në ligje dhe akte të tjera nënligjore që kanë të bëjnë me pushtetin lokal dhe zbatimin e kompetencave komunale.

Përmirësimi i vazhdueshëm i kapaciteteve të administratës komunale, përmes qendrës për trajnime të BNJVL-së, me mbajtjen e trajnimeve të shumta, punëtorive, konsultimeve dhe konferencave është gjithashtu një qëllim i rëndësishëm strategjik që do të vazhdojë në vazhdimësi. Mbështetja e administratës komunale realizohet edhe përmes zbatimit të projekteve të planifikuara për disa fusha, duke përfshirë barazinë gjinore, zbatimin e agjendës së gjelbër, promovimin e politikave të mbrojtjes sociale në nivel lokal, si dhe përmes aktiviteteve të tjera që do të realizohen në bashkëpunim me donatorët.

Aktivitetet e BNJVL-së në lidhje me realizimin e qëllimit të tretë strategjik kanë të bëjnë me mirëmbajtjen dhe avancimin e sistemeve elektronike, si dhe mbështetjen e përditshme që ekspertët nga "Njësia për mbështetje të shërbimeve elektronike të BNJVL-së (ZEPE)" i'a ofrojnë administratës komunale në përdorimin e sistemeve elektronike për lejet për ndërtim, për procedurat e ndërtimit të tokës së pandërtuar dhe për shitjen e sendeve.

Të gjitha komunat duhet të paguajnë rregullisht anëtarësinë ndaj BNJVL-së

Konstruksioni i përgjithshëm financiar për realizimin e aktiviteteve të BNJVL-së për vitin e ardhshëm është dimensionuar në 32,420,000 denarë dhe është paraqitur në Propozim-Buxhetin e BNJVL-së për vitin 2024. Pastaj u përmend se shumë komuna kanë borxh serioz ndaj BNJVL-së, për shkak të anëtarësisë së papaguar. U theksua se BNJVL i shpenzon të gjitha mjetet maksimalisht për nevojat e komunave në mënyrë sa më racionale, duke mundësuar kursime për vetë njësitë e vetëqeverisjes lokale, që është veçanërisht e dukshme në përdorimin e sistemeve elektronike. Nëse secila komunë individualisht ofron një sistem të tillë, do të ketë shpenzime shumë të mëdha, të cilat mund të mos vërehen tani, por sigurohen përmes pagesës së anëtarësimit në BNJVL. Për të rritur sigurinë e të dhënave, është planifikuar të merren masa shtesë për vitin e ardhshëm, gjë që kërkon burime serioze financiare: një pjesë e pajisjes, ndërsa pjesa më e madhe në sigurimin e shërbimeve për mbajtjen e të dhënave në sistemet “cloud”. Të pranishmit u informuan se Bordi drejtues i BNJVL-së në seancën e fundit ka diskutuar edhe mbi mundësinë për inicimin e masave praktike për komunat që nuk paguajnë borxhin e BNJVL-së. Ka komuna të cilat borxhin e paguajnë në këste, por ka edhe të tilla të cilat akoma nuk përpiqen të gjejnë mënyrën për pagesën e anëtarësisë ndaj BNJVL-së, që nuk është e drejtë ndaj atyre të cilat rregullisht paguajnë, pasi të gjithë marrin shërbime të barabarta nga BNJVL. Megjithatë, iniciativa për ndërmarrjen e masave më drastike është anuluar. Bordi mbikëqyrës u apeloi të gjitha komunave që rregullisht të paguajnë anëtarësinë ndaj BNJVL-së, përderisa vazhdon trendi i arkëtimit të ulët, të aderohet ndaj vendosjes së masave të reja për përmirësimin e arkëtimit.

ГЕНЕРАЛНОТО СОБРАНИЕ НА ЗЕЛС ЈА ОДРЖА ПЕТТАТА СЕДНИЦА

„Сѐ повеќе имам чувство дека се губи надежта дека воопшто некогаш ќе се реализираат потребните реформи и дека децентрализацијата ќе се развива во вистинскиот правец. Но искрено, јас верувам во демократијата и верувам дека општините ќе ја добијат потребната власт и потребните средства, бидејќи нема никој поблизок до граѓаните, од нас општините. Игнорантскиот однос на Владата кон општините, веројатно, го достигнува врвот. Немањето слух најдобро се илустрира и со тоа што немаме ни одговор, а камоли потпишување на изготвениот Меморандум за соработка меѓу ЗЕЛС и Владата, иако беше постигната согласност од двете страни. Дури отиде дотаму што направи и законска повреда, бидејќи одредени методологии за распределба на средствата од блок дотациите за општините за 2024 година, ги усвои без претходна согласност од Комисијата за следење на системот на финансирање на општините, каде што мнозинството членови се од општините. Но, јас не губам надеж, бидејќи сите наши иницијативи и предлози што ги упативме до Владата беа конструктивни, поткрепени со претходно обезбедени податоци, со спроведени анализи и со цврсти аргументи. Ниту едно упатено барање до централната власт не беше паушално. Затоа нема откажување, туку напротив, ни претстои уште посилно лобирање и пред Владата, но и пред другите домашни и меѓународни фактори.“ Со овие зборови, претседателот на ЗЕЛС го започна своето обраќање пред делегатите на петтата седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, што се одржа на 4 декември 2023 година, во хотелот „Александар Палас“ во Скопје. На почетокот на седницата, присутните оддадоа почит со едноминутно молчење за прерано згаснатиот живот на малата Вања Ѓорчевска, ужасна трагедија која ја потресе целата земја.

Иницирање на реформи во системот на локалната власт ѐ еден од приоритетите на ЗЕЛС за следната година

На оваа седница, делегатите ги разгледаа и ги усвоија Акцискиот план и Буџетот на ЗЕЛС за 2024 година. Во таа насока, претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, во своето обраќање кратко говореше за некои досегашни предизвици и активности, а поголем простор им посвети на идните заложби на ЗЕЛС за лобирање, што е всушност и најважната стратегиска цел на Заедницата. Тој особено потенцираше дека и понатаму приоритет на ЗЕЛС останува спроведувањето реформи во системот на локалната власт; обезбедување финансиска стабилност на единиците на локалната самоуправа

KUVENDI GJENERAL I BNJVL-SË MBAJTI SEANCËN E PESTË

“Gjithnjë e më shumë kam ndjenjën se humbet shpresa se a do të realizohen reformat e nevojshme dhe se decentralizimi do të zhvillohet në drejtim të duhur. Por sinqerisht, unë besoj në demokraci dhe besoj se komunat do të marrin pushtetin e nevojshëm dhe mjetet e nevojshme, pasi nuk ka asgjë më afër qytetarit, se ne si komuna. Sjellja injoruese e Qeverisë drejt komunave sigurisht do të arrijë kulmin. Mungesa e dëgjimit të zërit të komunave ilustrohet edhe me atë që nuk kemi as përgjigje, e aq më pak firmosje të Memorandumit të përpiluar për bashkëpunim midis BNJVL-së dhe Qeverisë, edhe pse u arrit pëlqim nga të dy palët. Kjo shkoi deri aty që bëri edhe shkelje ligji, pasi që metodologjitë e caktuara për shpërndarjen e mjeteve nga bllok dotacionet për komunat për vitin 2024, i miratoi pa pajtueshmëri paraprake nga ana e Komisionit për ndjekjen e sistemit të financimit të komunave, ku shumica e anëtarëve janë komunat. Por nuk e humb shpresën, sepse të gjitha iniciativat dhe propozimet tona që i dërguam në Qeveri ishin konstruktive, të mbështetura nga të dhënat e siguruara më parë, nga analizat e bëra dhe me argumente të qëndrueshme. Asnjë nga kërkesat e bëra në pushtetin qendror nuk ka qenë paushall. Për këtë arsye nuk ka anulim, por përkundrazi, lobim edhe më i fuqishëm i pret Qeverisë, por edhe faktorëve të tjerë vendor dhe ndërkombëtar.” Me këto fjalë, kryetari i BNJVL-së e filloi fjalimin e tij para delegatëve në seancën e pestë të Kuvendi Gjeneral të BNJVL-së, i cili më 4 dhjetor 2023, në hotelin "Aleksandar Palas" në Shkup. Në fillim të seancës, të pranishmit me një minutë heshtje bënë nderimet për jetën e fundosur para kohe të vogëlushes Vanja Gjorçevska, një tragjedi e tmerrshme që tronditi mbarë vendin.

Inicimi i reformave në sistemin e pushtetit lokal – një ndër prioritetet e BNJVL-së për vitin e ardhshëm

Në këtë seancë delegatët shqyrtuan dhe miratuan Planin aksional dhe buxhetin e BNJVL-së për vitin 2024. Në këtë drejtim, kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, në fjalën e tij foli shkurtimisht mbi sfidat dhe aktivitetet të deritanishme dhe më shumë hapësirë i kushtoi përkushtimeve të ardhshme të BNJVL-së për lobim, që në fakt është qëllimi më i rëndësishëm strategjik i Bashkësisë. Ai posaçërisht theksoi se realizimi i reformave në sistemin e pushtetit lokal mbetet prioritet i BNJVL-së; sigurimin e stabilitetit financiar të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe thellimin e procesit të decentralizimit të pushtetit në vend.

и продлабочување на процесот на децентрализација на власта во земјата. Ѓорѓиевски ги информираше градоначалниците и претставниците на Комитетот на Советите при ЗЕЛС, како и сите делегати на Генералното собрание на ЗЕЛС, за иницијативата на ЗЕЛС изнесена пред Заедничкиот консултативен комитет на Комитетот на регионите на Европската Унија, за отворање нов, посебен кластер за оценување на достигнувањата во развојот на децентрализацијата и реформите во системот на локалната самоуправа, заедно со другите кластери за напредок на нашата земја на патот кон ЕУ. Ѓорѓиевски потенцира дека и оваа иницијатива на ЗЕЛС е основана, ако се има предвид дека 70 % од европското законодавство треба да се примени на локално ниво.

Систематизирани ставови на ЗЕЛС за 2024 година ѐ значаен документ за лобирање пред централната власт

Во однос на активностите што оваа година ги реализираше Управниот одбор на ЗЕЛС, Ѓорѓиевски информираше за предизвиците со уличното осветлување; противпожарната заштита; Законот за превоз во патниот сообраќај; промена на методологијата за распределба на средствата за основно образование; Законот за административни службеници; иницијативата за донесување на Закон за комунална полиција; справувањето со дивоградбите и слично. Тој го нагласи и усвојувањето на СИСТЕМАТИЗИРАНИ СТАВОВИ НА ЗЕЛС за 2024 година значаен документ, каде што се утврдени сите цели за лобирањето на ЗЕЛС пред централната власт и пред домашните и странските организации.

Потребно е конечно дефинирање за надлежноста во противпожарната заштита

Во однос на предизвиците со финансирањето на противпожарната заштита, претседателот на ЗЕЛС го изнесе сегашниот став на Управниот одбор да се задржи оваа надлежност и понатаму на локално ниво, но само доколку се обезбеди соодветно финансирање, опрема и соодветен кадар. Тој потсети и на иницијативата за преземање подрастични мерки на ова поле, но рече дека токму следната година треба дефинитивно да се утврди цврст став за тоа дали доколку останат сегашните состојби, општините ќе продолжат со спроведување на оваа надлежност или дефинитивно ќе се откажат, особено што системот на противпожарна заштита е составен дел од системот на заштита и спасување кој се изедначува со нормите и стандардите утврдени во земјите членки на НАТО. Сега, општините кои имаат противпожарни единици одвојуваат повеќе средства од сопствениот буџет, отколку што изнесува висината на наменската дотација што ја добиваат од државата. Најголемиот број општини не го исполнуваат ни законски утврдениот број на пожарникари, а опремата е стара и несоодветна за обезбедување на квалитетна услуга. По доставувањето на иницијативата од ЗЕЛС во Собранието и разговорите со министерот за финансии, ЗЕЛС во ребалансот на буџетот обезбеди дополнителни 60 милиони денари во наменските дотации за оваа надлежност, а доби и ветување дека ќе се обезбедат согласности за дополнителни вработувања на пожарникари.

Ѓорѓиевски ги нагласи и заложбите околу новата предлог-формула за распределба на блок дотациите за основно образование, што ја утврди МОН и каде што со анализите на УНИЦЕФ беше потврдено долгогодишното барања на ЗЕЛС дека блок дотацијата за оваа намена не е доволна, односно дека е потребно зголемување на овие средства од најмалку 30 %. Формулата требаше да се примени од следната, 2024 година, но поради недостаток на финансиски средства, централната власт ја одложи нејзината примена и повторно ги префрли обврските на општините без соодветно финансирање.

Ѓорѓиевски говореше и за средствата, односно заемот од Светска банка во висина од 50 милиони евра, наменет за

Gjorgjievski i informoi kryetarët e komunave dhe përfaqësuesit e Komitetit të Këshillave në kuadër të BNJVL-së, të gjithë delegatët e Kuvendit Gjeneral të BNJVL-së, për iniciativën e BNJVL-së të paraqitur në Komitetin e përbashkët konsultativ të Komitetit të Rejoneve të Bashkimit Evropian, për hapjen e një kllasteri të veçantë për vlerësimin e arritjeve në zhvillimin e decentralizimit dhe reformave në sistemin e vetëqeverisjes lokale, së bashku me grupe të tjera për përparimin e vendit tonë në rrugën drejt BE-së. Gjorgjievski thekson se edhe kjo iniciativë e BNJVL-së është e bazuar, nëse merret parasysh se 70% e legjislacionit evropian duhet të implementohet në nivel lokal.

Qëndrimet e sistematizuara të BNJVL-së për vitin 2024 – dokument i rëndësishëm për lobim para pushtetit qendror

Në pjesën e aktiviteteve të realizuara këtë vit nga Bordi drejtues i BNJVL-së, Gjorgjievski informoi për sfidat me ndriçimin rrugor; mbrojtje nga zjarri; Ligji për transportin në komunikacionin rrugor; ndryshimi i metodologjisë për ndarjen e mjeteve për arsimin fillor; Ligji për zyrtarët administrativë; iniciativa për miratimin e Ligjit për policinë komunale; që kanë të bëjnë me ndërtimet pa leje dhe të ngjashme. Ai potencoi edhe miratimin e "QËNDRIMEVE TË SISTEMIZUARA TË BNJVL-së për vitin 2024", dokument i rëndësishëm, ku përcaktohen të gjitha objektivat për lobim të BNJVL-së para pushtetit qendror dhe para organizatave vendore dhe të huaja.

Nevojitet definimin përfundimtar për kompetencën në mbrojtjen kundër zjarrit

Sa u përket sfidave me financimin e mbrojtjes nga zjarri, kryetari i BNJVL-së prezantoi qëndrimin aktual të Bordit drejtues për t'a mbajtur këtë kompetencë edhe më tej në nivel lokal, por vetëm nëse sigurohet financimi adekuat, pajisjet dhe kuadri adekuat. Ai kujtoi edhe iniciativën për marrjen e masave më drastike në këtë fushë, por tha se pikërisht vitin e ardhshëm patjetër duhet të vendoset një qëndrim i prerë nëse, mbetet situata aktuale, komunat do të vazhdojnë me zbatimin e kësaj kompetence, apo ata patjetër do të heqin dorë, veçanërisht pasi sistemi i mbrojtjes nga zjarri është pjesë përbërëse e sistemit të mbrojtjes dhe shpëtimit, i cili është në përputhje me normat dhe standardet e vendosura në vendet anëtare të NATO-s. Aktualisht, komunat që kanë njësi zjarrfikëse ndajnë më shumë mjete nga buxheti i tyre sesa përmban shuma e dotacionit të dedikuar që marrin nga shteti. Numri më i madh i komunave nuk e plotësojnë as numrin e përcaktuar me ligj të zjarrfikësve, ndërsa pajisjet janë të vjetra dhe të pamjaftueshme për të ofruar shërbim cilësor. Pas dorëzimit të iniciativës së BNJVL-së në Kuvend dhe bisedimeve me ministrin për financa, BNJVL në ribalancimin e buxhetit siguroi edhe 60 milionë denarë në dotacionet me dedikim për këtë kompetencë dhe mori premtimin se do të sigurohen pajtueshmëri për punësim shtesë të zjarrfikësve.

Gjorgjievski po ashtu theksoi përkushtimet në lidhje me formulën e re të propozuar për shpërndarjen e bllok-dotacioneve për arsimin fillor, e cila është krijuar nga Ministria e Arsimit dhe Kulturës dhe ku analizat e UNICEF konfirmojnë kërkesat e kahmotshme të BNJVL-së, që bllok dotacioni për këtë qëllim nuk është i mjaftueshëm, pra është e nevojshme një rritje e këtyre fondeve prej të paktën 30%. Formula ishte dashur të zbatohej nga viti i ardhshëm, 2024, por për shkak të mungesës së burimeve financiare, pushteti qëndror e shtyu aplikimin e saj dhe sërish u'a transferoi detyrimet komunave pa financim adekuat.

Gjorgjievski foli edhe për mjetet, gjegjësisht kredinë nga Banka Botërore në vlerë prej 50 milionë euro, për

подобрување на општинските услуги и заемот од ЕБОР во висина од 55 милиони евра, наменет за воспоставување на регионални депонии. Тој посочи дека општините го очекуваат најавениот повик за доставување на апликации до крајот на годината, како што беше најавено од Министерството за животна средина и просторно планирање.

Реакции по Предлог-законот за административни службеници

Во однос на Предлог-законот за административни службеници, најголемиот проблем е нееднаквиот третман на државните и локалните службеници во однос на предвидените бодови за плати. За исто ниво, исти стручни квалификации и исти работни задачи општинските службеници се ставени во понеповолна положба од државната администрација. Ваквото решение веќе доведе до демотивирање на администрацијата во општините, а може да предизвика и негативни ефекти при спроведувањето на услугите. Дополнително, сето ова би се одразило и на уште поголемо продлабочување на недостатокот од професионален и стручен кадар, предизвик со кој општините се соочуваат веќе подолг период.

Заложби за воведување на комунална полиција

Заложбата на ЗЕЛС за воведување на комунална полиција ќе биде еден од приоритетите за следниот период. Ѓорѓиевски нагласи дека беше реактивирано ова барање до централната власт, односно, упатено е барање до ресорните министри за именување на нивни претставници во работната група, која заедно со претставници од локалната власт треба да го изработи Предлог-законот за комунална полиција. Целта на донесувањето ваков пропис, кој досега не е донесен во нашето законодавство, е да се утврди правото на локалната самоуправа да изрекува мерки и да презема активности за почитување на комуналниот ред, јавната хигиена, заштитата на зеленилото, водите, јавните површини, загадувањето на воздухот и почвата, одлагање на отпадот, одржување и безбедност на настаните од локално значење, заштита на имотот и објектите во сопственост на единиците на локалната самоуправа и имотот и објектите на установите основани од локалната власт и друго.

Обезбедување на електронски систем за данок на имот

Во однос на сите критики упатени кон општините дека не го собираат сопствениот приход, Ѓорѓиевски потенцира дека ЗЕЛС повеќе од пет години бара поддршка од централната власт и меѓународните организации присутни во земјава, за обезбедување на електронски систем за спроведување на постапките поврзани со данокот на имот. Од Агенцијата за катастар на недвижности се бара на општините бесплатно да им ги префрли податоците на имателите на имот. Воведувањето на ваков електронски систем, пред сè ќе значи: обезбедување

përmirësimin e shërbimeve komunale dhe kredinë nga BERZH në vlerë prej 55 milionë euro, për themelimin e deponive rajonale. Ai theksoi se komunat presin thirrjen e shpallur për dorëzimin e aplikacioneve deri në fund të vitit, siç ka bërë të ditur Ministria për mjedis jetësor dhe planifikim hapësinor.

Reagime mbi Propozin-Ligjin për zyrtarët administrativë

Në lidhje me Propozim - Ligjin për zyrtarët administrativë, problemi më i madh është trajtimi i pabarabartë i zyrtarëve shtetërorë dhe lokalë në raport me pikët e parapara në paga. Për të njëjtin nivel, të njëjtat kualifikime profesionale dhe të njëjtat detyra pune, zyrtarët komunalë vihen në pozitë më pak të favorshme se administrata shtetërore. Një zgjidhje e tillë tashmë ka çuar në demotivimin e administratës nëpër komuna, por mund të shkaktojë edhe efekte negative në realizimin e shërbimeve. Po ashtu, e gjithë kjo do të reflektohej në një thellim edhe më të madh të mungesës së stafit profesional dhe ekspert, sfidë me të cilën komunat po përballen prej kohësh

Angazhim lidhur me themelimin e policisë komunale

Angazhimi i BNJVL-së për themelimin e policisë komunale do të jetë një nga prioritetet për periudhën e ardhshme. Gjorgjievski theksoi se kjo kërkesë drejtuar pushtetit qendror është riaktivizuar, përkatësisht është kërkuar nga ministrat përkatës që të caktojnë përfaqësuesit e tyre në një grup punues, i cili së bashku me përfaqësuesit e pushtetit lokal duhet të përgatisin Propozim-Ligj për policinë komunale. Qëllimi i miratimit të një rregulloreje të tillë, e cila akoma nuk është miratuar në legjislacionin tonë, është që të vendoset e drejta e vetëqeverisjes lokale për të vendosur masa dhe për të ndërmarrë aktivitete për respektimin e rendit komunal, higjienës publike, mbrojtjen e gjelbërimit, ujërave, publikut, zonat, ndotja e ajrit dhe tokës, depozitimi i mbeturinave, mirëmbajtja dhe siguria e ngjarjeve me rëndësi vendore, mbrojtja e pronës dhe objekteve në pronësi të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe e pronave dhe objekteve të institucioneve të themeluara nga pushteti vendor, e të tjera.

Sigurimi i sistemin elektronik për tatimin e pronës

Lidhur me të gjitha kritikat që i drejtohen komunave se nuk mbledhin të hyrat vetanake, Gjorgjievski thekson se BNJVL më shumë se pesë vjet kërkon mbështetje nga pushteti qendror dhe organizatat ndërkombëtare të pranishme në vend, për sigurimin e sistemit elektronik për zbatimin e procedurave lidhur me tatimin në pronë. Nga Agjencia e Kadastrës së patundshmërive kërkohet që të dhënat t'ua transferojnë pronarëve të pronave pa pagesë në komuna. themelimi i një sistemi të tillë elektronik do të nënkuptojë para së gjithash: sigurimin e drejtësisë në zbatimin

на правичност во примена на даночната политика кон сите даночни обврзници подеднакво; обезбедување на дополнителни континуирани приходи за општината; поедноставување на процедурите поврзани со плаќање но, и со неплаќање на овој данок; транспарентност на постапките и друго.

ЗЕЛС и СОНК ќе упатат поединечни барања за зголемување на блок дотациите за образованието, вклучително и за градинките

На оваа седница на Генералното собрание на ЗЕЛС беше повикана и делегација од синдикалните организации, СОНК и КСС. Јаким Неделков, претседател на Синдикатот за образование, наука и култура, пред делегатите ги изнесе актуелните состојби и предизвици со кои се соочуваат членовите на овие синдикални организации, а кои се вработени во институциите што се во надлежност на единиците на локалната самоуправа. Тој укажа на реакциите што им ги упатуваат нивните членови во однос на неисполнување на одредени права по основ на склучените колективни договори, како и за зголемениот обем на работа со кој се соочуваат, особено вработените во градинките и техничкиот персонал во поголем број училишта. Притоа ги изнесе и стравувањата на наставниот кадар од најавените процеси на оптимизација во училиштата, каде што, според математичките пресметки, е утврдена преработеност на наставниот кадар, што не се поклопува со објективната состојба. Неделков нагласи дека има верба во заеднички социјален дијалог со ЗЕЛС и дека ќе се дојде до најприфатливи решенија за двете страни, без притоа да се отпочнуваат тужбени побарувања. Тој нагласи дека по неодамна реализираната средба во просториите на ЗЕЛС со претседателот Ѓорѓиевски, добил сознанија дека локалната власт е ставена во позиција да реализира финансиски обврски за кои всушност ветила Владата со потпишувањето на колективните договори, а притоа не се погрижила да им префрли на општините дополнителни финансиски средства во блок дотациите за реализација на овие побарувања. Беше договорено и СОНК и ЗЕЛС да упатат поединечни барања до Владата и до Собранието на РСМ во кои ќе биде побарано да се извршат соодветни корекции во блок дотациите за образование и за градинките, со соодветно образложение за потребата за нивно зголемување.

e politikës tatimore ndaj të gjithë tatimpaguesve në mënyrë të barabartë; sigurimi i të hyrave shtesë të vazhdueshme për komunën; thjeshtësimi i procedurave lidhur me pagesën por edhe mospagesën e kësaj takse; transparencën e procedurave dhe më shumë.

BNJVL dhe SASHK do të dërgojnë kërkesë individuale për rritjen e bllok dotacioneve për arsim, përfshirë edhe për çerdhet

Në këtë seancë të Kuvendit Gjeneral të BNJVL-së u ftua edhe delegacioni i organizatave sindikale: SASHK dhe KSL. Kryetari i Sindikatës për Arsim, Shkencë dhe Kulturë, Jakim Nedellkov prezantoi para delegatëve gjendjet aktuale dhe sfidat me të cilat ballafaqohen anëtarët e këtyre organizatave sindikale, të cilët janë të punësuar në institucionet që janë nën kompetencën e njësive të vetëqeverisjes lokale. Ai vuri në dukje reagimet që anëtarët e tyre i shprehin në lidhje me mospërmbushjen e të drejtave të caktuara në bazë të kontratave të lidhura kolektive, si dhe për vëllimin e rritur të punës me të cilën përballen ata, veçanërisht punonjësit e kopshteve të fëmijëve dhe stafi teknik në një numër më të madh shkollash. Njëkohësisht, ai shprehu edhe frikën e stafit mësimor për proceset e paralajmëruara të optimizimit në shkolla, ku sipas llogaritjeve matematikore u konstatua mbipunësim i stafit mësimdhënës, i cili nuk përkon me situatën objektive. Nedellkov theksoi se ka besim në dialogun e përbashkët social me BNJVL-në dhe se do të arrihen zgjidhjet më të pranueshme për të dyja palët, pa u ngritur padi gjyqësore. Ai theksoi se pas takimit të realizuar para pak kohe në hapësirat e BNJVL-së me kryetarin Gjorgjievski, ka marrë informacione se pushteti lokal është vënë në pozitë që t'i realizojë obligimet financiare që Qeveria realisht i kishte premtuar me nënshkrimin e marrëveshjeve kolektive, por nuk është kujdesur të sigurojë dhe t'ua transferojë mjetet financiare përkatëse në bllok-dotacionet për realizimin e tyre nga ana e komunave. U arrit marrëveshje që edhe SASHK-u edhe BNJVL-ja t'i dërgojnë kërkesa individuale Qeverisë dhe Kuvendit të RMV-së në të cilat do të kërkohet të bëhen korrigjime përkatëse në bllok-dotacionet për arsimin dhe kopshtet e fëmijëve dhe do të sqarohet në mënyrë përkatëse nevoja për rritjen e tyre.

ЗЕЛС ОРГАНИЗИРАШЕ РАБОТИЛНИЦА ЗА ОВЛАСТЕНИТЕ ПРОСВЕТНИ ОПШТИНСКИ ИНСПЕКТОРИ

Во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, во административната зграда на ЗЕЛС, на 12 декември 2023 година, беше одржана работилница за општинските просветни инспектори, членови на Мрежата за образование при ЗЕЛС. На средбата се дискутираше за актуелните предизвици при спроведувањето на законските одредби, а беа споделени и добри искуства. Генерално, беше посочено дека има недостаток на просветни инспектори во одредени општини; дека е потребно да се зајакне статусот на општинскиот просветен инспектор; дека има колизија во одредени законски прописи за спроведување на постапките за надзор и дека е потребно општинскиот просветен инспектор, во соработка со државните просветни инспектори, да учествува во спроведувањето на процесот на интегралната евалуација во воспитно-образовните установи што се во надлежност на општините.

Потребно е да се зајакне статусот на овластените просветни инспектори

Просветните инспектори од општините изнесоа бројни предизвици со кои се соочуваат речиси секојдневно при

BNJVL ORGANIZON PUNËTORI PËR INSPEKTORËT E AUTORIZUAR KOMUNALË PËR ARSIM

Në hapësirat e Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së, në ndërtesën administrative të BNJVL-së më 12 dhjetor 2023, u mbajt punëtoria për inspektorët e autorizuar komunalë për arsim, anëtarë të Rrjetit për arsim në kuadër të BNJVL-së. Në takim u diskutua për sfidat aktuale gjatë zbatimit të dispozitave ligjore, ndërsa u shkëmbyen edhe praktikat e mira. Kryesisht, u përmend se ka mungesë të inspektorëve arsimorë në komuna të caktuara; se është e nevojshme të përforcohet statusi i inspektorëve për arsim; se ka kolizion në dispozita të caktuara ligjore lidhur me zbatimin e procedurave për mbikëqyrje dhe se është e nevojshme që inspektori komunal në bashkëpunim me inspektorët shtetëror për arsim të merr pjesë gjatë zbatimit të procesit të evaluimit integral në institucionet edukative-arsimore që janë në kompetencë të komunave.

Është e nevojshme të përforcohet statusi i inspektorëve të autorizuar për arsim

Inspektorët për arsim nga komunat paraqitën sfida të shumta me të cilat ballafaqohen pothuajse çdo ditë në

спроведувањето на своите надлежности и разменија искуства за нивно решавање. Беше нагласено дека од страна на МОН и други институции, позицијата на општинскиот просветен инспектор е омаловажена во однос на државниот просветен инспектор и дека на општинските просветни инспектори им е потребна поголема заштита во спроведувањето на одредени постапки. Беше посочено дека има одредени информации за можно нивно преименување во регионални просветни инспектори, со што ќе се надминат одредени преклопувања, но и ќе се обезбеди инспекцискиот надзор да се врши подеднакво во сите воспитно-образовни институции. Бројот на општинските просветни инспектори засега е околу 25 лица. Беше отворена дилемата за вршење на инспекциски надзор во општинските детски градинки, бидејќи одредени инспектори добиле усни укажувања дека таму надзор вршат инспекторите од Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита при Министерството за труд и социјална политика. Беше нагласено дека тука има одредена неусогласеност со другите закони, но дека овластувањата на општинскиот просветен инспектор се однесуваат за сите воспитно-образовни установи основани од општината, каде што спаѓаат и детските градинки и ученичките домови во надлежност на општината.

Стана збор и за постапката кога ученик отсуствува повеќе од 100 часа од наставата и активирањето на прекршочниот платен налог, предвиден со закон. Беше изнесена практиката дека по извршената едукација, ако лицето и понатаму отсуствува се поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен суд. Заедно се доставува и добиениот одговор од МВР дали лицето е иселено или е во земјата и се наведува средствата од предвидената глоба да се префрлат на општинската сметка. Дискусија се отвори и во однос на задолжителното најавување на инспекцискиот надзор со навремено доставување на чек-листа до воспитно-образовната институција, но и за можноста инспекцискиот надзор да не е претходно најавен, кога станува збор за обезбедување на јавниот интерес. Исто така, беше нагласено дека во одредени случаи, кога има потреба од вршење на инспекциски надзор и утврдување на фактичката состојба, општинскиот просветен инспектор постапува по претходно издадена писмена наредба од градоначалникот или налог од раководителот. Беа изнесени и примери кога МОН ги одзема ингеренциите на општината или на градоначалникот, за парцијални делови од надлежноста во образование (најчесто

zbatimin e kompetencave të tyre dhe shkëmbyen përvoja dhe praktika të mira për zgjidhjen e tyre. U theksua se nga ana e MASH dhe institucionet tjera nënçmohet pozita e inspektorit komunal të arsimit në raport me inspektorin shtetëror arsimor dhe se ata kanë nevojë për mbrojtje më të madhe në zbatimin e procedurave të caktuara. U theksua se ka informacione të caktuara për riemërtimin e tyre të mundshëm në inspektorë arsimor rajonal, me çka do të tejkalohen disa mbivendosje, por edhe do të sigurohet që mbikëqyrja inspektuese të kryhet në mënyrë të barabartë në të gjitha institucionet arsimore. Numri i inspektorëve komunalë të arsimit aktualisht është rreth 25 persona. U hap dilema e kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese në çerdhet komunale, sepse inspektorë të caktuar morën indikacione gojarisht se këtu mbikëqyrin inspektorët e Sektorit për mbikëqyrje inspektuese në mbrojtjen sociale në Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale. U theksua se ka disa mospërputhje me ligjet e tjera, por se kompetencat e inspektorit komunal të arsimit vlejnë për të gjitha institucionet arsimore të themeluara nga komuna, përfshirë kopshtet dhe konviktet e studentëve në kompetencë të komunës.

Bëhej fjalë edhe për procedurën e mungesës së një nxënësi në mësim mbi 100 orë dhe aktivizimin e urdhërpagesës me vonesë, të parashikuar në ligj. U prezantua praktika që pas shkollimit, nëse personi vazhdon të mungojë, paraqitet kërkesë në gjykatën kompetente për fillimin e procedurës penale. Bashkë me këtë dorëzohet edhe përgjigja e marrë nga MPB nëse personi është dëbuar apo ndodhet në vend dhe thuhet se mjetet nga gjoba e paraparë duhet të kalojnë në llogarinë e komunës. U hap edhe diskutimi për informimin e detyrueshëm të mbikëqyrjes inspektuese me dorëzimin në kohë të listës kontrolluese në institucionin arsimor, por edhe për mundësinë që mbikëqyrja inspektuese të mos ishte paralajmëruar më parë, kur bëhet fjalë për sigurimin e interesit publik. Po ashtu u theksua se në raste të caktuara kur ka nevojë për kryerjen e inspektimit dhe konstatimin e gjendjes faktike, inspektori komunal i arsimit vepron sipas urdhrit me shkrim të kryetarit të komunës ose urdhëresës së udhëheqësit. Janë paraqitur edhe shembuj kur Ministria për arsimi i'a heq ingerencat komunës apo kryetarit të komunës, për pjesë të pjesshme të kompetencës në arsim, (kryesisht në procedurat e përcaktimit të drejtorit të

во постапките за утврдување на директор на образовната институција или одземање на ингеренции само за едно училиште) и дека треба да се прецизираат ваквите состојби со закон. Дилеми во постапките се јавуваат и при надзорот на спроведувањето на организираниот превоз на учениците, односно за квалитетно спроведување на тендерските постапки за оваа намена, како и за ученичките екскурзии и нивното изведување согласно со законските одредби и подзаконските акти, за што беше договорено да се дискутира на нова дополнителна средба на општинските просветни инспектори што ќе ја организира ЗЕЛС.

Презентиран новиот предлог-концепт за постсредно образование

На почетокот на работилницата, номинираниот претставник на ЗЕЛС во меѓуинституционалната работна група за изработка на нова концепција за постсредно образование (ПСО) во нашата земја, д-р Македонка Виларова, советник, просветен инспектор од Општина Велес, накратко ја претстави предлог-концепцијата. Овие активности ги реализира МОН во рамките на активностите на проектот „Зголемување на атрактивноста, инклузивноста и релевантноста на стручното образование и обука и образование на возрасни". Според Законот за Национална рамка на квалификации на РСМ, постсредното образование припаѓа на петтото ниво, под ниво VБ, а се остварува преку образовни програми за специјалистичко образование и образование за мајстор. Потребата за донесување на нова концепција е повеќекратна. Постојните програми за ПСО се стари повеќе од 30 години и не се во корелација со направените реформи на другите нивоа на стручно образование, не кореспондираат со националната рамка на квалификации, а најважна причина е што е потребно да се одговори на брзиот техничко-технолошки развој и честите промени на пазарот на трудот. Беше посочено дека ПСО во земјите од ЕУ е многу застапен, односно 40-50 % од лицата што завршуваат средно образование се одлучуваат да одат на повисоко ниво, односно да обезбедат и постсредно образование. Просветните инспектори треба да имаат увид во спроведувањето на процесите на мониторирање и евалвација на постредното образование, посебно се препорачува увид кај верифицираните провајдери, регистрирани од МОН, но и во делот на претставките за издадена фалсификат диплома, потоа за пропусти во постапката на спроведување на настава или полагање на испитот и слично. Локалната самоуправа во целиот овој процес има голема улога во детектирање на образовните потреби за пазарот на трудот, преку утврдување на интересите на полуматурантите за нивната натамошна професионална наобразба, како и преку локалниот економски совет. Општината, во соработка со бизнис-заедницата, треба да обезбеди соодветна анализа за потреба од нови образовни профили, што ќе биде усвоена од Советот на општината, потоа доставена до МОН за нивно имплементирање во соодветните училишта од општината и натамошно утврдување во годишниот конкурс за упис во средно образование.

institucionit arsimor, apo heqjes së ingerencave vetëm për një shkollë) ndërsa jo edhe për të gjithë kompetencën dhe se situata të tilla duhet të specifikohen me ligj. Dilemat në procedura lindin edhe gjatë mbikëqyrjes së realizimit të transportit të organizuar të studentëve, gjegjësisht për zbatimin cilësor të procedurave tenderuese për këtë qëllim, si dhe për ekskursionet studentore dhe realizimin e tyre në përputhje me dispozitat ligjore dhe aktet nënligjore, për të cilat është rënë dakord të diskutohet në mbledhjen e re plotësuese të inspektorëve komunalë të arsimit që do të organizohet nga BNJVL.

U prezantua propozim-koncepti për arsim të mesëm të vazhduar

Në fillim të punëtorisë, përfaqësuesi i nominuar i BNJVL-së në grupin ndër-nacional për përpilimin e koncepcionit të ri për arsim të lartë në vendin tonë, dr. Makedonka Villarova, këshilltar, inspektor arsimor nga komuna e Velesit, shkurtimisht e paraqiti propozim-koncepcionin. Këto aktivitete i realizon MASH në kuadër të aktiviteteve të projektit "Rritje e atraktivitetit, inkluzivitetit dhe relevancës së arsimit profesional dhe trajnimin dhe arsimimin e të rriturve". Në bazë të Ligjit për kornizë nacionale të kualifikimeve të RMV, arsimi i lartë bën pjesë në nivelin e pestë, nën nivelin VB, ndërsa realizohet përmes programeve për arsim special dhe arsim për mjeshtër. Nevoja për adoptimin e një konceptimi të ri është e shumëfishtë. Programet ekzistuese për AL janë mbi 30 vjet të vjetra dhe nuk janë të ndërlidhura me reformat e bëra në nivelet e tjera të arsimit profesional, nuk korrespondojnë me kuadrin nacional të kualifikimeve dhe arsyeja më e rëndësishme është se duhet t'i përgjigjet zhvillimi i vrullshëm tekniko-teknologjik dhe ndryshimet e shpeshta në tregun e punës. U plërmedn se AL në vendet e BE-së është tejet i përfaqësuar, respektivisht rreth 40-50% të personave që përfundojnë arsimin e mesëm vendosin të shkojnë në arsim më të lartë, respektivisht të sigurojnë edhe arsim pas arsimit të shkollës së mesme. Inspektorët arsimor duhet të kenë këqyrje në zbatimin e proceseve të monitorimit dhe evaluimit të arsimit të lartë, veçanërisht rekomandohet këqyrje te provajderët e verifikuar, të regjistruar nga MASH, por edhe në pjesën e parashtresave për dhënien e diplomës së falsifikuar, pastaj për lëshimet në procedurën e zbatimit të mësimit ose dhënies së diplomës së falsifikuar, pastaj për lëshimet në procedurën e zbatimit të mësimit ose dhënies së provimit ose ngjashëm. Vetëqeverisja lokale në mbarë këtë proces ka rolin e madh në detektimin e nevojave për arsim për tregun e punës. Përmes përcaktimit të interesave të semi-maturantëve për shkollimin dhe edukimin profesional, si dhe përmes Këshillit ekonomik lokal. Komuna në bashkëpunim me bashkësinë e biznesit duhet të sigurojë analizë adekuate lidhur me nevojën nga profilet e reja arsimore, që do të miratohet nga Këshilli i komunës, pastaj u dërgua në MASH për implementimin e tyre në shkollën adekuate nga komuna dhe përcaktimi i mëtejmë në konkursin vjetor për regjistrim në shkollën e mesme.

КОНФЕРЕНЦИЈА ВО ХАГ ПОСВЕТЕНА НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ЕДНАКВОСТ И ПРАВИЧНОСТ ПРИ НАПЛАТАТА НА ДАНОК НА ИМОТ

Делегација од нашата земја, во која имаше и претставник од ЗЕЛС, учествуваше на конференцијата посветена на данокот на имот, што се одржа на 6 и 7 декември 2023 година, во Хаг, Холандија, во организација на Интернационалниот институт за данокот на имот (ИПТИ). ИПТИ е невладина глобална организација, специјализирана за сите политики, искуства за данокот на имот, чија мисија е промовирање на експерти од оваа област и обезбедување на соодветни експертски мислења, а сè со цел да се обезбеди еднаквост и правичност во примената на овој данок кај сите даночни обврзници.

На конференцијата беа изнесени најновите научни истражувања и сознанија во градењето и спроведувањето на овие даночни политики. Притоа, беше нагласена важноста секој поединец да биде соодветно информиран дека треба редовно и навремено да ја реализира оваа обврска, но и да добие соодветни сознанија за начинот како најбрзо и наједноставно да го плати данокот. Речиси во сите земји, данокот на имот претставува исклучително и во целост, приход на локалната самоуправа. Потоа, беше посочено дека е многу важно да се врши редовна, дури и годишна ревалоризација на вредноста на имотот на обврзникот, или пак, да се спроведат масовни репроценки, доколку во одредена област се зголемува пазарната вредност на објектите. Во некои изнесени искуства беше посочено дека процентот на оданочување некаде е ист за целата земја, а некаде е повисок за објектите во централните градски подрачја во однос на објектите изградени на периферија.

Македонската делегација беше гостин на Советот за проценка на имот на Холандија. На овој состанок се развија бројни дискусии околу тоа како функционира овој даночен систем во Холандија. Советот е формиран од државата, а се финансира со средства од државата, општините и од организацијата на проценители. Беше нагласено дека наплатата на данокот на имот во Холандија изнесува 99 % од фактурираното. Како пример беше посочено дека за стан од 100 метри квадратни, во близина на центарот на градот, данокот на имот на годишно ниво изнесува околу 10 000евра.

На конференцијата говореа светски етаблирани професори и експерти, меѓу кои: Енид Слак, универзитетска професорка од Канада; Јап Зевенберген, универзитетски професор од Холандија; Џоан Јангман, авторка на бројни студии и учебници за данокот на имот; Дирк Лохр, професор од Германија. Особено беа интересни изнесените ставови и искуства на Рој Кели, професор на Санфорд, кој стекнал и огромно практично искуство работејќи низ целиот свет, односно помагајќи им на многу земји во воспоставувањето на ефикасен даночен систем.

KONFERENCË NË HAGË PËR SIGURIMIN E ARKËTIMIT TË BARABARTË E TË DREJTË TË TATIMIT TË PRONËS

Delegacion nga vendi jonë, mes të cilëve pati edhe përfaqësues nga BNJVL, morri pjesë në Konferencën e dedikuar për tatimin e pronës, që u mbajt më 6 dhe 7 dhjetor, 2023, në Hagë, Holandë, në organizim të Institutit internacional për tatim të pronës (IPTI). IPTI është organizatë globale, e specializuar për të gjitha politikat, përvojat për tatim të pronës, misioni i të cilit është promovimi i ekspertëve nga kjo lëmi dhe sigurimi i mendimeve adekuate të ekspertëve, ndërsa me qëllim të sigurimit të zbatimit të barabartë dhe të drejtë te këta debitorë tatimorë.

Në konferencë u prezantuan kërkimet dhe njohuritë më të fundit shkencore në ndërtimin dhe zbatimin e këtyre politikave tatimore. Duke vepruar kështu, u theksua rëndësia e informimit adekuat të secilit individ që duhet t'a realizojë rregullisht dhe me kohë këtë detyrim, por edhe të marrë informacion adekuat për mënyrën më të shpejtë dhe më të thjeshtë të pagesës së tatimit. Gjithashtu, tatimpaguesit duhet të informohen siç duhet, se ku dhe për çfarë do të përdoren ato mjete nga institucionet kompetente ku përfundojnë këto mjete. Pothuajse në të gjitha vendet, tatimi i pronës është paraqet ekskluzivisht dhe tërësisht të ardhurat e vetëqeverisjes lokale. Më pas, u theksua se është shumë e rëndësishme që të kryhet një rivlerësim i rregullt, qoftë edhe vjetor i vlerës së pasurisë së debitorit tatimor, ose të bëhen rivlerësime masive, nëse vlera e tregut të objekteve rritet në një zonë të caktuar. Nga disa përvoja të paraqitura, u theksua se përqindja e tatimimit është herë e njëjtë për të gjithë vendin, e herë është më e lartë për objektet në zonat qendrore të qytetit në raport me objektet e ndërtuara në periferi.

Delegacioni nga Maqedonia Veriore ishte mysafir i Këshillit holandez për vlerësimin e pronës. Në këtë takim u realizuan diskutime të shumta se si funksionon ky sistem tatimor në Holandë. Këshilli është themeluar nga shteti, ndërsa financohet nga mjetet nga: shteti, komunat dhe organizata e vlerësuesve. U theksua se arkëtimi i tatimit në pronë në Holandë është 99%. Për shembull, u theksua se për një apartament 100 metra katrorë, pranë qendrës së qytetit, tatimi i pronës në nivel vjetor është rreth 10 mijë euro.

Sa i përket përpilimit të tatimit të pronës, metodologjive, kalkulimeve, realizimit të mbarë procesit të arkëtimit dhe shumë tema tjera nga kjo lëmi, folën profesorë të etabluar botërorë dhe ekspertë midis të cilëve; Enid Sllak, profesoreshë universitare nga Kanada; Jaap Zefenbergen, profesor universitar nga Holanda; Joan Jangman, autore e shumë studimeve dhe librave mbi tatimin e pronës; Dirk Lohr, profesor nga Gjermani. Tejet interesante ishin qëndrimet e paraqitura dhe përvojat e Roj Kellit, profesor i Sanford, i cili ka përvetësuar përvojë tejet të madhe dhe praktike duke punuar në mbarë botën, respektivisht, duke ndihmuar vendeve të shumta në themelimin e sistemit efikas të tatimit. Në konferencë u drejtuan edhe një numër i madh i përfaqësuesve nga institucionet të cilat kryejnë mbledhjen e tatimit të pronës, të cilat i transferuan praktikat e tyre më të mira për sigurimin e efikasitetit në mbarë procesin. U shkëmbyen përvojat nga Kanada, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Hong Kongu, Gjermania, Holanda, Lituania dhe Anglia.

ИСКУСТВАТА НА ЗЕЛС ОД РАБОТЕЊЕТО СО ОПШТИНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗА СТУДЕНТИТЕ ОД ОПШТЕСТВЕНИТЕ НАУКИ

Високообразовните установи од нашата земја, од областа на општествените науки, сè почесто се обраќаат во ЗЕЛС со барање искуствата од своето работење со општините и актуелните предизвици на локалната власт да им ги пренесат на нивните студенти. Така, на барање на Факултетот за современи општествени науки при Универзитетот на Југоисточна Европа, кампус Скопје, на 13 декември 2023 година, заменик-извршната директорка на ЗЕЛС, Ардита Дема Мехмети, на студентите од прва и трета година од овој Факултет им презентираше неколку теми меѓу кои: организацијата на локалната власт во нашата земја, надлежностите на општините и на Град Скопје, начинот на нивното финансирање, процесот на децентрализација на власта и улогата на ЗЕЛС во поддршката на нејзините членки ѝ единиците на локалната самоуправа.

Освен стекнувањето на теоретската основа, студентите се сè позаинтересирани за тоа како функционираат општините во практиката и како ги спроведуваат своите надлежности, но и со кои предизвици се соочуваат при нивната реализација. Граѓаните најпрво се обраќаат до општините каде што ги изнесуваат своите потреби и барања во насока на обезбедување соодветни услови за добивање на поквалитетни услуги. Затоа и студентите изразија посебен интерес да се запознаат со изворите на финансирање на надлежностите на општините, за начинот на креирање на општинскиот буџет, користењето на граѓанските алатки за учество на граѓаните во донесување одлуки од локално значење, како и за можностите за унапредување на процесот децентрализација на власта. Ваквиот интерактивен начин на согледување на теоретските податоци од наставата, ќе им овозможи на студентите да развијат и соодветен критички осврт на она што е пропишано како законска основа и предизвиците што се јавуваат при практичната имплементација .

Студентите, исто така, беа запознаени и со организациската структура и со стратегиските цели на ЗЕЛС. Повеќе од педесет години ЗЕЛС ги застапува своите членки и лобира за унапредување на законските решенија од областа на локалната самоуправа, за спроведување на реформи во организациската поставеност на општините, развивање на децентрализацијата и обезбедување на поголема финансиска стабилност на општините. Според Европската повелба за локална самоуправа, општините треба да добијат соодветни финансиски средства за спроведување на секоја надлежност, што кај нас не е соодветно применето. Освен лобирањето, сè повеќе ЗЕЛС има важна улога и во јакнење на капацитетите на општинската администрација, преку ЗЕЛС тренинг центарот. Сè позасилено ЗЕЛС ги насочува општините и кон поголема застапеност на електронските услуги за граѓаните, па повеќе од десет години, во името на сите општини ги одржува електронските системи, меѓу кои е системот за издавање на одобрение за градење.

Студентите нагласија дека на овој начин се стекнале со многу нови сознанија за локалната власт и побараа поддршка за обезбедување на што поголеми можности за остварување на практична работа во општините за време на нивното студирање, како начин да ги унапредат своите знаења и вештини и подоготвени во иднина, да ја развиваат својата кариера во јавниот сектор.

PËRVOJAT E BNJVL-SË NGA PUNA ME KOMUNAT, INTERESANTE PËR STUDENTËT E SHKENCAVE SHOQËRORE BASHKËKOHORE

Institucionet e arsimit të lartë nga vendi jonë, gjithnjë e më shumë drejtohen në BNJVL me kërkesa që përvojat nga puna e tyre me komunat dhe sfidat aktuale të pushtetit lokal t'u paraqiten studentëve të tyre. Kështu, në kërkesë të Fakultetit për shkenca shoqërore bashkëkohore në kuadër të Universitetit të Evropës Juglindore, kampusi Shkup, më 13 dhjetor, 2023, zëvendës drejtoresha e BNJVL-së, Ardita Dema Mehmeti, para studentëve nga viti i parë dhe viti i tretë nga ky fakultet prezantoi disa tema, midis të cilave: organizimi i pushtetit lokal në vendit tonë, kompetencat e komunave dhe të Qytetit të Shkupit, mënyra e financimit të tyre, procesi i decentralizimit të pushtetit dhe roli i BNJVL-së në përkrahjen e anëtareve të saj - njësive të vetëqeverisjes lokale.

Përveç marrjes së bazës teorike, studentët janë gjithnjë e më të interesuar se si në praktikë funksionojnë komunat, por edhe me cilat sfida ballafaqohen gjatë realizimit të tyre. Qytetarët fillimisht i drejtohen komunave ku shprehin nevojat dhe kërkesat e tyre për të siguruar kushte adekuate për marrjen e shërbimeve më cilësore. Prandaj studentët shfaqën interesim të veçantë për t'u informuar me me burimet e financimit të kompetencave të komunave, mënyrën e krijimit të buxhetit komunal, përdorimin e mjeteve qytetare për pjesëmarrjen e qytetarëve në marrjen e vendimeve me rëndësi lokale, si dhe mundësitë për përmirësimin e procesit të decentralizimit të pushtetit. Një mënyrë e tillë ndërvepruese e perceptimit të të dhënave teorike nga mësimdhënia do t'u mundësojë studentëve të zhvillojnë një rishikim të përshtatshëm kritik të asaj që parashikohet si bazë ligjore dhe sfidave që dalin gjatë zbatimit praktik.

Studentët, gjithashtu u informuan edhe me strukturën organizative dhe qëllimet strategjike të BNJVL-së. BNJVL për më shumë se pesëdhjetë vjet ka përfaqësuar anëtarët e saj dhe ka lobuar për avancimin e zgjidhjeve ligjore në sferën e vetëqeverisjes lokale, për zbatimin e reformave në strukturën organizative të komunave, zhvillimin e decentralizimit dhe sigurimin e stabilitetit më të madh financiar të komunave. Sipas Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, komunat duhet të marrin burime adekuate financiare për zbatimin e çdo kompetence, e cila nuk zbatohet siç duhet në vendin tonë. Përveç lobimit, gjithnjë e më shumë BNJVL i përkushtohet përforcimit të kapaciteteve të administratës komunale, përmes Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së. BNJVL synon që komunat të kenë përfaqësim më të madh në shërbimet elektronike për qytetarët, prandaj më tepër se dhjetë vjet, në emër të të gjitha komunave i menaxhon sistemet elektronike, midis të cilave edhe dhënia e lejes për ndërtim.

Studentët theksuan se në këtë mënyrë kanë marrë informacione për pushtetin lokal dhe kërkuan përkrahje për sigurimin e mundësive më të mëdha për realizimin e punës praktike në komunat gjatë viteve studimore, si mënyrë për t'i rregulluar dituritë e tyre dhe aftësitë dhe të jenë më të përgatitur në të ardhmen, t'a zhvillojnë karrierën e tyre në sektorin publik.

ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА СОВЕТОТ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ОПШТИНИТЕ КАРПОШ И НЕГОТИНО

Карпош и Неготино се дел од општините кои доброволно изразија интерес на повикот на ЗЕЛС и се пријавија за следење на еднодневна обука за јакнење на капацитетите на членовите на Советот за социјална заштита на општината. Обуките се организираат во просториите на општината, а ги спроведува претставник од стручната служба на ЗЕЛС. Ова е третиот циклус на обуки што го спроведува ЗЕЛС. Во претходните два циклуса, обуките ги проследија околу 75 членови на општинските совети за социјална заштита од општините: Битола, Велес, Аеродром, Арачиново и Куманово. Интересот за обуките е сè поголем кај членовите на овие совети, па ЗЕЛС ќе им излезе во пресрет и на другите заинтересирани општини, во следната година.

Во Општина Карпош, на 7 декември 2021 година, и во Општина Неготино, на 21 декември 2023 година, претставниците на општинската администрација, кои се одговорни за социјалната заштита; претставниците од регионалните центри за социјална работа; од полицијата; од регионалните центри на Агенцијата за вработување; од образовните институции; од здравствените институции; од јавното обвинителство и од здруженијата на граѓани, како и сите членови на Советот за социјална заштита, зедоа активно учество на обуката што ја спроведе ЗЕЛС. Присутните имаа можност подетално да дискутираат за имплементирањето на Законот за социјална заштита, за надлежностите и обврските на општината во оваа област; за улогата на Советот за социјална заштита и за предизвиците со кои се соочува при спроведувањето на неговите законски обврски. Посебно внимание ѝ беше посветено на улогата на општината во превенција на социјалните проблеми и воспоставување и поддршка на социјалните услуги; дефинирање на основните концепти за социјална инклузија и социјална заштита; идентификување на социјалните проблеми во заедницата; потребата од координирано дејствување на релевантните институции на локално ниво во насока на спречување на социјалните проблеми и заштита на ранливите групи. Исто така, се дискутираше и за потребата од координација на инспекциските служби на локално ниво со цел вклучување на потребите на ранливите лица во рамките на хоризонталните политики на општината и потребата од зајакната соработка со здруженијата на граѓани од оваа област. Искуствата покажаа дека општинските совети за социјална заштита, онаму каде што се воспоставени, сè попосветено ги спроведуваат своите ингеренции и се активни во превенцијата на одредени состојби од социјалната заштита.

Па така, Општина Карпош има воспоставено Совет за социјална заштита на општината, и исто така изработува Социјален план каде што ги креира политиките што ќе ги преземе во рамките на својата надлежност. Општината редовно подготвува, но и дискутира за реализацијата на Годишната програма за социјална заштита. Како резултат на овие дискусии, во процес е и воспоставувањето на нова услуга за ранливите категории – бесплатен транспорт за старите лица и лицата со попреченост.

Општина Неготино веќе има изработено Социјален план, што е нејзин важен стратегиски документ, а редовно носи и усвојува Годишна програма за социјална заштита. Исто така, воспоставен е и Совет за социјална заштита на општината, кој има улога на нејзино советодавно тело во доменот на социјалната заштита и социјалната инклузија. Токму од овие заемни координации и соработката на сите важни чинители во локалната власт во однос на социјалната заштита, досега е обезбедено конфинансирање од Општината за услугата образовен асистент, а исто така, Општината обезбедува и финансиски средства за работата на регионалното советувалиште за помош и поддршка на жените и децата жртви на родово базирано и семејно насилство.

Обуките претставуваа и дополнителна можност за размена на ставови за постојните социјални предизвици во општината, како и можност да се изнајдат начини за најефикасно насочување на расположливите ресурси и финансиски средства за обезбедување на превенција и за обезбедување на социјални услуги за ранливите категории на граѓани.

PËRFORCIM I KAPACITETEVE TË ANËTARËVE TË KËSHILLIT PËR MBROJTE SOCIALE TË KOMUNËS SË KARPOSHIT DHE KOMUNËS SË NEGOTINËS

Karposhi dhe Negotina janë pjesë e komunave që vullnetarisht shfaqën interesim të thirrjes së BNJVL-së dhe janë paraqitur për ndjekjen e trajnimit njëditor për përforcimin e kapaciteteve të anëtarëve të Këshillit për mbrojtje sociale të komunave. trajnimet organizohen në hapësirat e komunës, ndërsa i zbaton përfaqësues nga shërbimi profesional i BNJVL-së. Ky është cikli i tretë i trajnimeve që i zbaton BNJVL. Në dy ciklet paraprake, trajnimet i ndoqën rreth 75 anëtarësh të këshillave komunale për mbrojtje sociale nga komuna e Manastirit, Velesit, Aerodromit, Haraçinës dhe Kumanovës. Interesimi për trajnim është gjithnjë e më i madh te anëtarët e këtyre këshillave, prandaj BNJVL do t'u dalë në ndihmë edhe komunave tjera të interesuara, në vitin e ardhshme.

Në Komunën e Karposhit, më 7 dhjetor 2023 dhe në Komunën e Negotinës, më 21 dhjetor 2023, përfaqësuesit e administratës komunale që janë përgjegjës për mbrojtjen sociale; përfaqësuesit nga qendrat rajonale për punë sociale; nga policia; nga qendrat rajonale të Agjencisë së Punësimit; nga institucionet arsimore; nga institucionet shëndetësore; nga prokuroria publike dhe nga shoqatat e shoqërisë civile, si dhe të gjithë anëtarët e Këshillit për mbrojtje sociale morën pjesë aktive në trajnimin e realizuar nga BNJVL. Të pranishmit patën mundësinë të diskutojnë më hollësisht për zbatimin e Ligjit për mbrojtje sociale, kompetencat dhe obligimet e komunës në këtë sferë; rolin e Këshillit të mbrojtjes sociale dhe sfidat me të cilat ballafaqohen në zbatimin e obligimeve të tija ligjore. Vëmendje e veçantë iu përkushtua rolit të komunës në parandalimin e problemeve sociale dhe themelimin dhe mbështetjen e shërbimeve sociale; përcaktimit të koncepteve bazë të përfshirjes sociale dhe mbrojtjes sociale; identifikimit të problemeve sociale në komunitet; nevojës për veprim të koordinuar të institucioneve relevante në nivel lokal në drejtim të parandalimit të problemeve sociale dhe mbrojtjes së grupeve të rrezikuara sociale. Gjithashtu u diskutua edhe për nevojën e koordinimit të shërbimeve të inspektimit në nivel lokal me qëllim të përfshirjes së nevojave të personave të rrezikuar në kuadër të politikave horizontale të komunës dhe nevojën e bashkëpunimit të përforcuar me shoqatat e qytetarëve të kësaj sfere. Përvojat kanë treguar se këshillat komunale për mbrojtje sociale, atje ku janë themeluar, janë më të përkushtuar në zbatimin e kompetencave të tyre dhe janë aktivë në parandalimin e situatave të caktuara të mbrojtjes sociale.

Në këtë mënyrë, Komuna e Karposhit ka themeluar Këshillin për mbrojtjen sociale të komunës dhe gjithashtu përpilon një Plan social ku i krijon politikat që do t'i ndërmarrë në kuadër të kompetencës së tij. Komuna rregullisht përpilon, por edhe diskuton për realizimin e Programit vjetor për mbrojtje sociale. Si rezultat i këtyre diskutimeve, është në proces themelimi i një shërbimi të ri për kategoritë e rrezikuara – transport falas për të moshuarit dhe personat me aftësi të kufizuara.

Komuna e Negotinës tashmë ka përpiluar një Plan social, që është një dokument i saj i rëndësishëm strategjik, ndërsa rregullisht miraton edhe një Program vjetor për mbrojtje sociale. Gjithashtu, është themeluar edhe Këshilli për mbrojtje sociale i komunës, që ka rolin e trupit të saj këshillëdhënës në sferën e mbrojtjes sociale dhe përfshirjes sociale. Pikërisht për këto koordinime të ndërsjella dhe bashkëpunimin e të gjithë faktorëve të rëndësishëm në pushtetin lokal në lidhje me mbrojtjen sociale, deri më tani është siguruar bashkëfinancim nga ana e komunave për shërbimin asistent arsimor, ndërsa gjithashtu komuna siguron edhe mjete financiare për punën e këshillimores rajonale për ndihmë dhe mbështetje të grave dhe fëmijëve viktima të dhunës së bazuar gjinore dhe familjare.

Trajnimet ishin edhe mundësi plotësuese për shkëmbimin e qëndrimeve lidhur me sfidat ekzistuese sociale në komunë, si dhe mundësi për gjetjen e mënyrave për drejtimin më efikas të resurseve dhe mjeteve financiare që janë në dispozicion për sigurimin e parandalimit dhe për sigurimin e shërbimeve sociale për kategoritë e rrezikuara të qytetarëve.

ОБЕМНА ДИСКУСИЈА НА ОПШТИНСКИТЕ ГРАДЕЖНИ ИНСПЕКТОРИ ПО ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЊЕ

Во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, на 13 декември 2023 година, на барање на општинските градежни инспектори, беше одржана работилница на која се разгледуваа дел од одредбите од Предлог-законот за градење и се дискутираше за можностите за нивно подобрување, особено оние што се однесуваат на нивните ингеренции и постапување. Целата дискусија се водеше во интеракција со претставник од Министерството за транспорт и врски, предлагач на Законот.

На почетокот беше изнесена дилемата дали општинските градежни инспектори треба да работат по лиценцата што ја издава Инспекцискиот совет или по овластување од градоначалникот. Одредени ставови одеа и во насока дека е подобро сите градежни инспектори да се во рамките на Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам. Беше посочено дека многу општини немаат градежен инспектор, обемот на работа на инспекторите е преголем, постојано се под закани, а вкупниот број на општински градежни инспектори во целата земја е мал.

Присутните изразија и дилема околу дефиницијата за „времена градба", односно, беше предложено да се прецизира точно временскиот период или да се посочи дека објектот има ваков статус до реализацијата на деталниот урбанистички план за тоа подрачје. Притоа беше изнесено дека иако општините се задолжени да донесуваат Годишна програма за поставување на времени објекти на подрачјето, тоа, генерално, не се практикува многу. Инспекторите нагласија дека треба да се изнајде соодветно решение и во однос на третирањето на оградните ѕидови, бидејќи огромен број на барања од граѓаните за постапување на инспекторите стигнуваат токму за ваков вид градби, каде што најчесто спорот е од имотно-правна природа. Со законските предлози се обезбедува и зајакнување на инспекцискиот надзор. Утврдено е дека вршењето инспекциски надзор на спроведувањето на одредбите од овој Закон и прописите донесени врз основа на овој Закон во процесите на градење, употреба и одржување на градбите ги вршат државните и општинските градежни инспектори, но исто така, предложена е и можност да им се дадат јавни овластувања на правни лица да вршат инспекциски надзор по претходно исполнети услови. Притоа, инспекторите ја нагласија и потребата да се доуредат постапките за вршење надзор. Беше изнесено и размислувањето за промени кај условите што треба да ги исполни лицето кое сака да конкурира за градежен инспектор, со оглед дека има генерален недостиг на оваа

DISKUTIM I GJERË I INSPEKTORËVE KOMUNALË PËR PROPOZIMIN E LIGJIT PËR NDËRTIM

Në hapësirat e Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së, më 13 dhjetor 2023, në kërkesë të inspektorëve për ndërtim të komunës u mbajt punëtori në të cilën u shqyrtuan një pjesë e dispozitave nga Propozim-Ligji për ndërtim dhe u diskutua mbi mundësitë për përmirësimin e tyre, veçanërisht ato që u referoheshin ingerencave të tyre. Diskutimi u zhvillua në interakcion me përfaqësuesit e Ministrisë për transport dhe lidhje që e propozoi Ligjin në fjalë.

Në fillim u paraqit dilema se a do të duhet që inspektorët për ndërtim të punojnë sipas licencës që e jep Këshilli inspektues ose në bazë të autorizimit të kryetarit të komunës. Qëndrime të caktuara shkuan edhe në drejtim se është më mitë që të gjithë inspektorët për ndërtim të jenë nën ingerencat e Inspektoratit shtetëror për ndërtim dhe urbanizëm. U përmend se shumë komuna nuk kanë inspektor për ndërtim, vëllimi i punës së inspektorëve është shumë i madh, gjithnjë e më shumë janë nën kërcënime, ndërsa numri i përgjithshëm i inspektorëve për ndërtim në mbarë vendin është i vogël.

Të pranishmit shprehën dilemë edhe rreth definicionit për "ndërtimit të përkohshëm", pra u propozua që të saktësohej periudha e saktë kohore apo të tregohej se objekti ka këtë status deri në zbatimin e planit urbanistik detajues për atë zonë. Duke vepruar kështu, u tha se edhe pse komunat janë përgjegjëse për miratimin e një Programi Vjetor për instalimin e objekteve të përkohshme në zonë, kjo përgjithësisht nuk praktikohet shumë. Inspektorët theksuan se duhet gjetur një zgjidhje e duhur në lidhje me trajtimin e mureve të rrethojave, sepse një numër i madh i kërkesave të qytetarëve për veprimet e inspektorëve vijnë pikërisht për këtë lloj ndërtimi, ku në shumicën e rasteve mosmarrëveshja është për një natyrë pronësore-juridike. Propozimet ligjore sigurojnë gjithashtu përforcimin e mbikëqyrjes inspektuese. Inspektimin e zbatimit të dispozitave të këtij ligji dhe të rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji, në proceset e ndërtimit, shfrytëzimit dhe mirëmbajtjes së objekteve e kryejnë inspektorët shtetërorë dhe komunalë të ndërtimit, është përcaktuar se në proceset e ndërtimit, shfrytëzimit dhe mirëmbajtjes së objekteve, por sugjerohet edhe që autorizimet publike të personave juridikë për të kryer inspektimin në kushte të plotësuara më parë. Njëkohësisht, inspektorët theksuan nevojën e përshtatjes së procedurave për kryerjen e mbikëqyrjes. Gjithashtu janë marrë në konsideratë ndryshimet e kushteve që duhet të plotësojë një person që dëshiron të aplikojë për inspektor ndërtimi, duke qenë se në tregun e punës në vendin tonë ka mungesë të përgjithshme

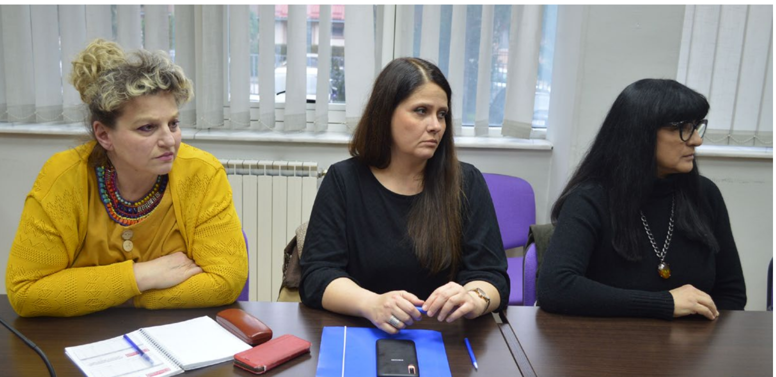

професија на пазарот на труд во нашата земја. Забелешки беа дадени и за содржината на решението на градежниот инспектор, особено дали има потреба, освен катастарската парцела да се наведува и бројот на имотниот лист со кој се докажува легалноста на градбата. Присутните дискутираа и околу постапката за извршување, односно, се спореше околу делот каде што се нагласува дека жалбата не го одлага извршувањето, а исто така, полемика предизвикаа и одредбите со кои инспекторот се обврзува најмалку двапати во неделата да проверува дали е извршено уривањето. Стана збор и за постапките за извршување преку трето лице, при што беа изнесени одредени сознанија за евентуално формирање на агенција која ќе ги спроведува доставените решенија од градежните инспектори. Дел од дискусиите изнесени на оваа работилница беа и: што значи отпочнување на градба; пренамена на станбен во деловен простор; враќање во првобитна состојба; висина на казните и слично.

Пречестото и преобемно менување на законските одредби è една од причините за потребата од донесување на нов закон за градење

Според предлагачот, Министерството за транспорт и врски, постојниот Закон за градење веќе не е функционален поради неговото пречесто и преобемно менување, што произведува состојба на правна несигурност и хаос кај органите што го спроведуваат и кај инвеститорите. Всушност, постојниот Закон за градење е менуван повеќе од 30 пати, од донесувањето на основниот закон во 2009 година. Состојбата во областа на градењето и контролата на просторниот развој е влошена и поради нормативната неусогласеност на материјата од оваа област што треба да ја уредува исклучиво Законот за градење и надлежното министерство за вршење на работите од областа за уредување на просторот. Со донесување на нов закон, ќе се обезбеди подобрување на решенијата во областа на градењето, правата и обврските на учесниците во изградбата, употребата и одржувањето на градбата, постапката на издавање одобрение за градење и друго. Всушност, со Предлог-законот е уредена и осовременета дефиницијата за видови проектна документација и проекти што се неопходни во процесот на изградбата; детално и прецизно е уредена класификацијата и категоризацијата на градбите според нивното значење. Градбите се поделени на две категории, и тоа на градби од државно значење и градби од локално значење. Според степенот на нивната сложеност, градбите се поделени на градби со поголема сложеност и на градби со помала сложеност. Систематски се уредени и надлежностите и постапките во процесот на издавањето акти за градење и воспоставена е обединета процедура што ги обврзува надлежните органи на ажурен сервис на граѓаните и инвеститорите. За прв пат се уредени сите видови акти за градење што ги покриваат сите видови градби на територијата на државата. Ова беа дел од образложенијата за причините за донесување нов закон за градење, што ги даде претставникот на Министерството за транспорт и врски.

të këtij profesioni. Vërejtje janë bërë edhe mbi përmbajtjen e vendimit të inspektorit të ndërtimit, veçanërisht nëse ka nevojë, përveç parcelës kadastrale, të thuhet edhe numri i dokumentit të pronës që vërteton ligjshmërinë e ndërtimit. Të pranishmit diskutuan edhe për procedurën e ekzekutimit, përkatësisht u debatuan për pjesën ku theksohet se ankesa nuk e vonon ekzekutimin, si dhe shkaktoi polemika dispozitat që detyrojnë inspektorin të kontrollojë nëse shembja është bërë së paku dy herë në javë. Bëhej fjalë edhe për procedurat e ekzekutimit përmes palës së tretë, gjatë së cilës u prezantuan informacione të caktuara për formimin e mundshëm të një Agjencie që do të zbatojë vendimet e paraqitura nga inspektorët e ndërtimit. Çfarë do të thotë fillimi i ndërtimit; shndërrimi i hapësirës për banim në biznes; kthimi në gjendjen ; shuma e gjobave dhe të ngjashme ishin gjithashtu pjesë e diskutimeve të prezantuara në këtë punëtori.

Ndryshimet e shpeshta dhe të tepërta të dispozitave ligjore – një ndër arsyet për nevojën e miratimit të Ligjit të ri për ndërtim

Sipas propozuesit, Ministria për transport dhe lidhje, Ligji ekzistues për ndërtim tashmë nuk është ligj funksional për shkak se ndryshimet e shpeshta dhe të tepërta, që prodhon ndjenjë të pasigurisë juridike dhe kaos te organet që i zbatojnë dhe te investitorët. Në të vërtetë Ligji ekzistues për ndërtim është ndryshuar më shumë se 30 herë, ndërsa nga miratimi i ligjit bazë në vitin 2009. Gjendja në fushën e ndërtimit dhe kontrollit të zhvillimit hapësinor është përkeqësuar dhe për shkak të mos harmonizimit të materies nga kjo lëmi që duhet t'a rregullojë vetëm Ligji për ndërtim dhe ministria kompetente për kryerjen e punëve nga lëmia e rregullimit hapësinor. Me miratimin e Ligjit të ri do të sigurohet përmirësimi i zgjidhjeve nga lëmia e ndërtimit, të drejtat dhe obligimet e pjesëmarrësve në ndërtim, përdorimi dhe mirëmbajtja e ndërtimit, procedura e dhënies së lejeve për ndërtim etj. Në të vërtetë me propozim Ligjin është rregulluar, edhe definicioni i llojeve të dokumentacionit të projektit si dhe vetë projekteve që janë të domosdoshme në procesin e ndërtimit. Detajisht dhe në mënyrë precize është rregulluar kualifikimi dhe kategorizimi i ndërtimeve sipas rëndësisë së tyre. Ndërtimet janë ndarë në dy kategori dhe atë në ndërtime të rëndësisë shtetërore dhe ndërtime të rëndësisë lokale. Në bazë të shkallës së ndërlikimit të tyre, ndërtimet janë ndarë në ndërtime të ndërlikuara dhe ndërtime më pak të ndërlikuara. Sistematikisht janë rregulluar edhe kompetencat dhe procedurat në procesin e dhënies së akteve për ndërtim dhe themelimin e procedurës unike që i obligon organet kompetente të azhurnojnë servisin e qytetarëve dhe investitorëve. Për herë të parë janë rregulluar të gjitha llojet e akteve për ndërtim që i mbulojnë të gjitha ndërtimet në territorin e shtetit. Këto ishin pjesë e arsyetimeve për arsyet e miratimit të Ligjit për ndërtim, që i paraqiti përfaqësuesi i Ministrisë për transport dhe lidhje.

ОБЕЗБЕДЕНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ЈАВНИТЕ УСЛУГИ

Шеесет и шест проекти, со вкупна вредност од 32,5 милиони евра, во следниот период, ќе бидат реализирани во 44 општини. Договорите за реализација на проектите со кои треба да се подобруваат условите за живот на граѓаните, беа потпишани од градоначалниците и министрите на свеченоста што, на 19 декември 2023 година, беше организирана во Владата на РСМ. Финансиските средства се обезбедени од буџетот на шесте министерства: за здравство, за образование и наука, за труд и социјална политика, за култура, за транспорт и врски, за животна средина и просторно планирање и од Агенцијата за млади и спорт. Се работи за проекти за реконструкција на улици и локални патишта, изградба и реконструкција на училишта и на градинки, на здравствени установи, спортски сали, домови за култура, мостови, пречистителни станици и други проекти.

U SIGURUAN MJETE FINANCIARE PËR PËRMIRËSIMIN E SHËRBIMEVE PUBLIKE

Gjashtëdhjetë e gjashtë projekte, me shumë të përgjithshme prej 32,5 milion euro, në periudhën e ardhshme, do të realizohen në 44 komuna. Marrëveshjet për realizim të projekteve, me të cilat duhet të përmirësohen kushtet për jetesë të qytetarëve, u firmosën nga kryetarët e komunave dhe ministrat në solemnitet, që më 19 dhjetor, 2023, u organizua në Qeverinë e RMV. Mjetet financiare janë siguruar nga buxhetet e gjashtë ministrive: për shëndetësi, për arsim dhe shkencë, për punë dhe politikë sociale, për kulturë, për transport dhe lidhje, për mjedis jetësor dhe nga Agjencia për të rinj dhe sport. Bëhet fjalë për projekte për rikonstruksion të rrugëve lokale, ndërtimi dhe rikonstruksioni i shkollave dhe çerdheve, të institucioneve shëndetësore, sallat sportive, shtëpitë për kulturë, urat, stacionet për pastrim dhe projekte tjera.

Во 44 општини ќе бидат реализирани шеесет и шест проекти во висина од 32,5 милиони евра

Осум милиони денари (130 000 евра) од сметката на Министерството за здравство ќе се пренаменат на сметката на Општина Илинден за реконструкција на амбулантата во оваа општина. Реконструкција и изградба на училишта и спортски сали се предвидени во Аеродром, Гази Баба, Кисела Вода и Охрид. Парите за овие проекти во износ од 380 милиони денари (над 6,1 милиони евра) ќе се обезбедат од Министерството за образование и наука. Од Министерството за труд и социјална политика се обезбедуваат 250 милиони денари (над 4 милиони евра) за проекти за подобрување, изградба и реконструкција на градинки во општините Ѓорче Петров, Аеродром, Бутел, Карпош и Кисела Вода. Министерството за транспорт и врски ќе пренамени над 1 милијарда денари (16,2 милиони евра) за проекти за изградби, реконструкции и асфалтирања на улици и локални патишта и мостови во општините: Битола, Богданци, Боговиње, Гостивар, Дебар, Делчево, Желино, Илинден, Јегуновце, Карпош, Кичево, Кривогаштани, Крушево, Маврово и Ростуше, Македонски Брод, Пехчево, Пробиштип, Сарај, Скопје, Старо Нагоричане, Теарце, Општина Центар, Чашка и Крива Паланка. Над 183 милиони денари (3 милиони евра) од Министерството за животна средина и просторно планирање ќе се пренаменат за проекти од областа за животна средина во: Валандово, Прилеп, Берово, Чучер Сандево и во Пласница.

Në 44 komuna do të realizohen gjashtëdhjetë e gjashtë projekte në vlerë prej 32,5 milion euro

Tetë milion denarë (130.000 euro) nga llogaria e Ministrisë së Shëndetësisë do të kalohet në llogarinë e Komunës së Ilindenit për rikonstruksionin e autoambulancës në këtë komunë. Rindërtimi dhe ndërtimi i shkollave dhe sallave sportive është planifikuar në Aerodrom, Gazi Babë, Kisella Vodë dhe Ohër. Paratë për këto projekte në vlerë prej 380 milionë denarë (mbi 6,1 milionë euro) do të sigurohen nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës. Ministria e Punës dhe Politikës Sociale siguron 250 milionë denarë (mbi 4 milionë euro) për projekte për përmirësimin e ndërtimit dhe rindërtimit të çerdheve në komunat Gjorçe Petrov, Aerodrom, Butel, Karposh dhe Kisella Vodë. Ministria për transport dhe lidhje do të ridedikojë mbi 1 miliard denarë (16,2 milion euro) për projektet për ndërtim, rekonstruksion, asfaltim të rrugëve dhe rrugët lokale dhe urat, në komunat: Manastir, Bogdanci, Bogovinë, Gostivar, Dibër, Dellçevë, Zhelinë, Ilinden, Jegunovcë, Karposh, Kërçovë, Krivogashtani, Krushevë, Mavrovë dhe Rostushë, Makedonski Brod, Pehçevë, Probishtip, Saraj, Shkup, Staro Nagoriçane, Tearcë, Komuna Qendër, Çashkë dhe Kriva Pallankë. Mbi 183 milion denarë (3 milion euro) nga Ministria për mjedis jetësor dhe planifikim hapësinor do të ridedikohen për projektet nga lëmia e mjedisit jetësor, në komunën e Vallandovës, në Prilep, Berovë, Çuçer Sandevo dhe në Pllasnicë.

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

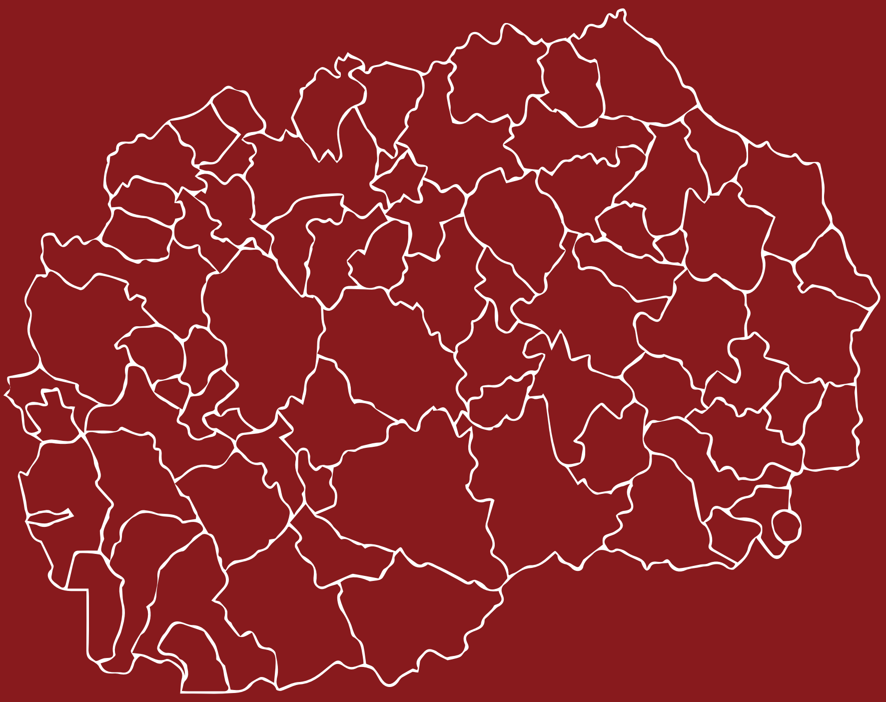

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ

тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. "Копенхагенска" бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

INFORMACIONE PËR KONTAKT:

tel. +389 (0)2 30 99 033 | faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. "Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk